

Bilag til høringsnotat om: Ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen

1. Generelle bemærkninger

Foreningen Biogasbranchen finder præciseringen af, at udbringningen af næringsstoffer overgår fuldt ud til generel regulering - og derfor specifikt ikke er en del af tilladelser og godkendelser af husdyrbrug og biogasanlæg - særdeles vigtig. Det bør imidlertid ikke alene omfatte kommende anlæg, men også igangværende projekter. Landbrug & Fødevarer bemærker, at det bør tilføjes, at eventuelle vilkår, der måtte være fastsat i forbindelse med en VVM-sag eller en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 bortfalder, svarende til markrelaterede vilkår i tilladelser eller godkendelser meddelt efter husdyrgodkendelsesloven.

Landbrug & Fødevarer har bemærket, at termen ”driftsherren” i bekendtgørelsen bør ændres til en kønsneutral betegnelse. Landbrug & Fødevarer har desuden gjort opmærksom på en række mindre fejl m.v. i udkastet.

KL bemærker, at ”landbrugsejendom” og ”landbrugsbedrift” ikke er defineret ens i husdyrgødningsbekendtgørelsen og den nye planlov. Det er uhensigtsmæssigt og potentielt forvirrende og kan for eksempel have betydning for, hvad der skal have en landzonetilladelse.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til bemærkningerne om håndtering af udbringningsarealer i forbindelse med godkendelse og tilladelse af biogasanlæg kan Miljøstyrelsen bekræfte, at der hverken skal tages stilling til udbringningsarealerne i forbindelse med fremtidige eller igangværende projekter vedrørende biogasanlæg. Det er tilstrækkeligt, at der i VVM-tilladelsen indsættes et vilkår om, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler skal overholdes. Der er ikke fastsat regler om bortfald af arealvilkår fastsat i VVM-tilladelser og tilladelser efter miljøbeskyttelsesloven. Miljøstyrelsen vil følge op med vejledning og eventuelt regelændringer.

Driftsherren er i bekendtgørelsen ændret til ”den for driften ansvarlige”, ligesom der på baggrund af bemærkningerne er foretaget rettelser og præciseringer af en række bestemmelser.

Til KL's bemærkning om anvendelsen af begreberne landbrugsejendom og landbrugsbedrift i planloven bemærker Miljøstyrelsen, at definitionen af bedrift i høringsversionen af husdyrgødningsbekendtgørelsen er en videreførelse af den gældende definition. I øvrigt bemærkes det, at begrebet bedrift i

husdyrgødningsbekendtgørelsen anvendes i forhold til reguleringen af udbringningsarealerne, mens rammen for husdyrbrug, jf. husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 1, er den matrikulære ejendom, og en række bestemmelser i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om husdyrbrug er knyttet til begrebet landbrugsejendom. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at sammenhængen mellem husdyrbrugloven og planloven primært knytter sig til anlægsreguleringen, det vil sige "husdyrbruget".

Bemærkningerne har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet som beskrevet oven for.

2. Husdyrgødningsbekendtgørelsens titel m.v.

Landbrug & Fødevarer mener, at affald bør tilføjes til titlen på husdyrgødningsbekendtgørelsen, da det er nyt, at affald er omfattet af bekendtgørelsen. Genanvend Biomasse mener, at der bør findes et nyt ord for husdyrgødningsbekendtgørelsen f.eks. "Bekendtgørelse om jordbrugets generelle anvendelse af gødning".

Hedensted Kommune finder bekendtgørelsesudkastets kapitel 1 forvirrende, fordi det indeholder begrænsninger af lovens anvendelsesområde og ikke husdyrgødningsbekendtgørelsens anvendelsesområde.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Husdyrgødningsbekendtgørelsens officielle titel er bekendtgørelse om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. Affald bliver lige som afgasset handelsgødning, vegetabilsk biomasse og restvand dækket af ordet "m.v.", hvorfor titlen stadig er dækkende og ikke forveksles med bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i medfør af gødskningsloven.

Til Hedensted Kommunes bemærkning bemærkes, at bestemmelserne om afgrænsning af husdyrbruglovens anvendelsesområde netop er placeret i et selvstændigt kapitel med angivelse af lovens fulde titel i overskriften for at tydeliggøre, at kapitlet handler om andet end husdyrgødningsbekendtgørelsen, idet såvel reglerne i husdyrbrugloven som husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal læses i lyset af bestemmelsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 5, i lovforslag nr. L 114, som fremsat den 12. januar 2017, om ændring af bl.a. husdyrbrugloven.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

3. Husdyrgødningsbekendtgørelsen formål, anvendelsesområde og definitioner

3.1. Anvendelsesområde m.v.

Landbrug & Fødevarer mener, at ordlyden af bestemmelsen om, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelser, der er mere vidtgående end reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, bør indskrænkes til kun at gælde i særlige tilfælde.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at anvendelse af affald til gødskningsformål fremover reguleres både af miljøbeskyttelsesloven og husdyrloven, hvilket gør det mere kompliceret for brugerne at få overblik over reguleringen. Landbrug & Fødevarer ønsker på længere sigt, at gødningsreguleringen inkl. regulering af husdyrgødningen og affald, der anvendes som gødning, samles i gødskningsloven.

Ikast-Brande Kommune bemærker, at kartoffelrugtsaft og protamylasse som udgangspunkt er affald og omfattet af slambekendtgørelsen, men at kommunerne konkret kan træffe afgørelse efter affaldsbe-

kendtgørelsen om, at disse vegetabiliske gødningsprodukter ikke er affald med den virkning, at gødningsproduktet fra den virksomhed, som afgørelsen er rettet imod, ikke længere er omfattet af slam-bekendtgørelsen. Kommunen gør i den forbindelse opmærksom på, at såfremt kartoffelfrugtsaft og protamylase ønskes omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler, skal disse tilføjes som gødningstyper til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til Landbrug & Fødevarers bemærkning om, at der bør tilføjes "i særlige tilfælde" i bestemmelsen om, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler ikke er til hinder for, at der i godkendelser og tilladelser m.v. efter husdyrbrugloven fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end husdyrgødningsbekendtgørelsens regler, bemærkes det, at reglen ikke som sådan normerer, hvornår kommunalbestyrelsen kan fastsætte vilkår i godkendelser og tilladelser. Reglen afgrænser alene bekendtgørelsens anvendelsesområde og sammenhæng med reglerne om godkendelser og tilladelser i navnlig husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Miljøstyrelsen finder derfor ikke, at der bør tilføjes "i særlige tilfælde".

I forhold til bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer om samling af regulering af husdyrgødning og affald, der anvendes til gødning, i gødskningsloven, vil dette efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering ikke umiddelbart have konsekvenser for den administrative påvirkning af erhvervet. I forbindelse med gennemførelsen af en ny målrettet regulering vil Miljø- og Fødevareministeriet påbegynde overflytningen af relevante regler til gødskningsloven.

Miljøstyrelsen er enig med Ikast-Brande Kommune i, at bestemmelserne om affald i det udkast til husdyrgødningsbekendtgørelse, der har været i offentlig høring, ikke regulerer de nævnte vegetabiliske gødningsprodukter i det omfang, disse på baggrund af en konkret kommunal afgørelse ikke er affald. Gødningsprodukterne vil derimod fortsat være omfattet af de bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der regulerer organisk gødning, det vil sige husdyrefæcesafgrødekrafter, harmonireglerne og fosforreglerne. Miljøstyrelsen vil være opmærksom på, om det kunne være hensigtsmæssigt generelt at inkludere næringsstofpåvirkningen fra de nævnte gødningstyper i husdyrgødningsbekendtgørelsen, således at dette kan indgå i en senere høring over et nyt udkast til husdyrgødningsbekendtgørelse.

Miljøstyrelsen har på den baggrund ikke foretaget ændringer i forhold til høringsudkastet.

3.2. Definitioner

Foreningen Biogasbranchen finder det uklart, hvad der menes med betegnelsen "afgasset biomasse" og foreslår, at det præciseres, at såfremt affald udgør under 25 pct. af biomasse-inputtet i husdyrgødningsbaserede biogasanlæg, så betegnes hele den afgassede biomasse som husdyrgødning.

Videre bemærker Foreningen Biogasbranchen, at i og med at næringsstofudnyttelsen samles i husdyrgødningsbekendtgørelsen, overføres reguleringen af kompost også. Det omfatter også ikke husdyrgødningsbaseret kompost af f.eks. have-parkaffald. Derfor virker det som en utilsigtet generalisering, at alle kompostformer defineres som tørre husdyrgødningsstyper. Dette gælder også i § 4, nr. 4, i udkastet til bekendtgørelse. Landbrug & Fødevarer finder definitionen af kompost misvisende. I gængs forstand er kompost organisk materiale – evt. som en blanding af vegetabilisk materiale og husdyrgødning – som er aerobt omsat. Genanvend Biomasse foreslår, at kompost defineres som i Standardvilkår for komposteringsanlæg.

Landbrug & Fødevarer er enig i den foreslåede ændring af definitionen på dybstrøelse men foreslår, at angivelsen af, hvornår dybstrøelse er kompostlignende, anføres uden ordet "i gennemsnit" i vejledningen. HedeDanmark finder, at den foreslåede definition af dybstrøelse bør udvides til at omfatte restfraktioner, der bliver komposteret og efterfølgende udbragt på landbrugsjord – f.eks. komposteret

organiske restprodukter, biokompost (komposteret spildevandsslam), komposteret haveparkoverskud m.fl.

Finans Danmark bemærker, at definitionen af ensilageopbevaringsanlæg er udgået af bekendtgørelsen og spørger, om der er tale om en reel ændring.

KL og Hedensted Kommune efterlyser en definition af jordbrugsvirksomhed og flytbare husdyranlæg og læskure. KL efterlyser desuden en definition af organisk gødning.

Økologisk Landsforening anfører, at der mangler en kategori for organiske gødninger, der er forarbejdet som en "handelsgødning" og peger på produktet Øgro som et konkret eksempel. Øgro har en udnyttelsesprocent på 100, men hvis det blot var reguleret som affald til jordbrugsformål ville udnyttelsesprocenten i stedet være 40. Landbrug & Fødevarer mener, at definitionen af handelsgødning også bør omfatte organiske gødninger, som er registreret hos Landbrugs- og Fiskeristyrelsen under forudsætning af, at der kan tilknyttes specifik udnyttelsesprocent til disse gødningstyper.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at ordet "mælkerumsvand", der indgår i definitionen af restvand, bør ændres til "malkerumsvand".

Foreningen Biogasbranchen finder det hensigtsmæssigt, at der er en definition af fælles biogasanlæg og foreslår afgrænsningen af definitionen i forhold til øvrig lovgivning samt forståelsen af begrebet gårdbiogasanlæg præciseret i en vejledning.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til forslaget fra Foreningen Biogasbranchen om at præcisere i definitionen på afgasset biomasse, således at såfremt affald udgør mindre end 25 pct. af indholdet, er der tale om husdyrgødning, skal Miljøstyrelsen bemærke, at bestemmelserne om, hvornår husdyrgødning iblandet affald skal betragtes som husdyrgødning findes i bekendtgørelse om affald til jordbrugsformål.

På baggrund af bemærkningerne om definitionen på kompost har Miljøstyrelsen præciseret bestemmelsen således, at definitionen omfatter husdyrgødningsbaseret kompost, og at dybstrøelsen skal have gennemgået en komposteringsproces.

Det har ikke været hensigten med ændringen af husdyrgødningsbekendtgørelsen at fastsætte regler om opbevaring af flere organiske gødningstyper som eksempelvis have-parkaffald. Med ny husdyrregulering er det således alene næringsstofpåvirkningen fra anvendelsen af affald, der flyttes fra bekendtgørelse om affald til jordbrugsformål til husdyrgødningsbekendtgørelsen og ikke reglerne vedrørende opbevaring af affald.

For så vidt angår ønsket fra Landbrug & Fødevarer om, at der i vejledningen om, hvornår dybstrøelse anses for husdyrgødningsbaseret kompost, dvs. hvor lang tid komposteringsprocessen typisk tager for forskellige dyretyper, bemærkes, at der i den del af den gældende definition, der videreføres i vejledning, står "i gennemsnit", hvilket Miljøstyrelsen anser for korrekt. Husdyrgødningsbaseret kompost kan efter reglerne i husgødningsbekendtgørelsen udlægges i markstak. Forudsætningen herfor er derfor, at dybstrøelsen er komposteret forinden. Gennemsnitsbetragtningen bygger på, at ikke al dybstrøelse på et givet tidspunkt har ligget lige længe i stalden eller på møddingpladsen, og at det ikke vil være tilstrækkeligt, at den del af husdyrgødningen, der har ligget længst tid i stalden m.v. har ligget der 3-4 måneder.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det ikke er hensigtsmæssigt at indsætte en definition af begrebet ”organisk gødning” i husdyrgødningsbekendtgørelsen, ligesom begrebet ikke er foreslået defineret i husdyrbrugloven, da det er Miljøstyrelsens vurdering, at en sådan definition ikke hører til i husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf, der læner sig op af kendte begreber fra gødskningsloven.

Til Finans Danmarks spørgsmål om ensilageopbevaringsanlæg bemærkes, at definitionen af ensilageopbevaringsanlæg i udkastet er udgået af bekendtgørelsen af lovtekniske årsager. Ensilageopbevaringsanlæg er, i overensstemmelse med hidtidig forståelse husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 3, og bemærkningerne til lovforslaget om ændring af husdyrbrugloven, bygninger eller andre fast placerede indretninger, hvor der opbevares ensilage, f.eks. ensilagepladser, køresiloer m.v. Faste pladser med eller uden støttemure er omfattet af definitionen, mens rene oplag af ensilage uden bund og/eller sidebegrænsning m.v. ikke er omfattet. Dette svarer til den gældende definition i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Til bemærkningerne fra KL og Hedensted Kommune om, at der mangler definitioner af flytbare husdyranlæg og læskure, bemærkes for så vidt angår ikke fast placerede husdyranlæg, at det følger indirekte af bekendtgørelsens § 10, at det afgørende for, om et husdyranlæg anses for fast placeret eller ej, er, om husdyranlægget er placeret samme sted i marken i højst 12 måneder ad gangen. Ordet husdyranlæg er defineret i husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 2, og omfatter i hovedtræk enhver stald eller indretning til husdyr med tilhørende dyrehold og staldsystem. Det centrale er, at der er et fysisk anlæg til dyrenes ophold m.v., dvs. navnlig stalde. Der sondres ikke i definitionen mellem læskure og stalde m.v. Oftest vil læsskure være åbne i én eller flere sider, således at udegående dyr kan søge læ for regn og vind m.v., men i øvrigt frit gå ud og ind. Læskure kan være såvel permanente som mobile. Når læskure er eksplicit nævnt i visse bestemmelser i bekendtgørelsen, er det som eksemplifikation for netop at understrege, at bestemmelsen ikke alene knytter sig til det, man umiddelbart forstår ved en egentlig stald m.v. I relation til husdyrgødningsbekendtgørelsen vil det i nogle bestemmelser ikke være afgørende, om anlægget flyttes rundt, mens hensynet bag andre bestemmelser alene gør sig gældende for fast placerede henholdsvis ikke fast placerede anlæg. I forlængelse heraf bemærkes, at der alene fastlægges produktionsareal for fast placerede husdyranlæg efter reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Derfor er der i visse sammenhænge ikke behov for særskilt regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen af fast placerede husdyranlæg på husdyrbrug omfattet af reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Til bemærkningerne fra KL og Hedensted Kommune om, at der mangler en definition af jordbrugsvirksomhed skal Miljøstyrelsen henvise til, at jordbrugsvirksomhed er defineret i husdyrbrugloven som en virksomhed, der er registreret efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om planlægning. Husdyrbruglovens definition finder også anvendelse på husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen har på denne baggrund ikke fundet det nødvendigt at tilføje definitioner af flytbare husdyranlæg, læskure og jordbrugsvirksomhed. I anledning af høringsvarene har Miljøstyrelsen dog ændret ”flytbare husdyranlæg” til ”ikke fast placerede husdyranlæg” i bekendtgørelsens § 6, således at terminologien er ensartet, og idet ordet ”flytbar” kan give anledning til misforståelser. Det er som beskrevet ovenfor ikke afgørende, om anlægget i princippet kan flyttes, men om det flyttes i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 10.

Til bemærkningen fra Økologisk Landsforening skal Miljøstyrelsen oplyse, at udnyttelseskravet fastsættes af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen i deres regelsæt. Såfremt der skal oprettes en ny kategori for organiske gødninger, der er forarbejdet som en handelsgødning, og hvor udnyttelsesprocenten fastsættes til 40, skal dette således ske i regi af gødskningsloven.

I forhold til ønsket fra Landbrug & Fødevarer om at lade definitionen af handelsgødning omfatte organiske gødninger, som er registreret hos Landbrugs- og Fiskeristyrelsen under forudsætning af, at der kan tilknyttes specifik udnyttelsesprocent til disse gødningstyper, kan Miljøstyrelsen ikke imødekomme dette. Der henvises herved til, at nitratdirektivet stiller særlige krav til håndteringen af husdyrgødning, og at disse krav fortsat skal opfyldes, selv om husdyrgødningen forarbejdes. Efter nitratdirektivets definition af husdyrgødning i artikel 2, litra g forstås ved husdyrgødning også ekskrementer fra husdyrgødning i behandlet form.

Miljøstyrelsen er enig i Landbrug & Fødevarers bemærkning om, at mælkerumsvand også kan kaldes malkerumsvand og har ændret betegnelsen i definitionen på restvand.

Miljøstyrelsen er enig med Foreningen Biogasbranchen i, at der er behov for yderligere vejledning omkring biogasanlæg. Hvordan der skal vejledes om forståelsen af begreberne fælles biogasanlæg og gårdbiogasanlæg, vil blive vurderet i samarbejde med øvrige relevante myndigheder m.v.

Miljøstyrelsen har i overensstemmelse med ovenstående foretaget enkelte justeringer i definitionerne i forhold til høringsudkastet til bekendtgørelse.

4. Krav til placering af anlæg m.v. (udkastets kapitel 3)

4.1. Særligt om skærpede afstandskrav for pelsdyrfarme (udkastets § 5, stk. 2)

Dansk Pelsdyravlerforening mener, at de skærpede afstandskrav for pelsdyrfarme virker usaglige og urimeligt hårde i forhold til andre husdyrhold for så vidt angår afstandskravet til nabobeboelse, idet kravet er uafhængigt af, om nabobeboelsen er en landbrugsejendom. Der henvises herved til eksempler på, at minkfarme spærrer for hinanden, eller at en ejer af flere ejendomme så at sige spærrer for udviklingen af sin egen minkfarm. Man foreslår derfor, at det skærpede afstandskrav til nabobeboelse alene omfatter ejendomme uden landbrugspligt og ejendomme, der ikke ejes af den samme som minkfarmen.

Dansk Pelsdyravlerforening anfører også, at bekendtgørelsen indeholder en skærpelse i relation til opsamlingsbeholdere og foreslår, at det skærpede afstandskrav for minkfarme skal måles fra selve hallerne og ikke fra eventuelle lukkede opsamlingsbeholdere/fortanke. I minkbranchen anvendes lukkede opsamlingsbeholdere/fortanke som en integreret del af opsamlingsanlægget

Landbrug & Fødevarer mener overordnet, at minkfarme bør reguleres efter de samme afstandsregler som øvrige husdyrbrug. Man anser det særligt for problematisk, at opsamlingsbeholdere for husdyrgødning fra minkfarme er omfattet af det skærpede afstandskrav og derfor får et væsentligt større afstandskrav end f.eks. gyllebeholdere, hvorfor det foreslås, at ”opsamlingsbeholdere for husdyrgødning” slettes fra teksten i stk. 2. Landbrug & Fødevarer støtter desuden op om bemærkningerne fra Dansk Pelsdyravlerforening.

Dansk Pelsdyravlerforening og Landbrug & Fødevarer finder det desuden inkonsekvent at gøre afstandskrav afhængige af en besætningsstørrelse efter antal årstæver og mener, der i stedet bør være en grænse i m² produktionsareal. Dansk Pelsdyravlerforening foreslår, at 10.000 årstæver ændres til 10.000 m² produktionsareal.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til bemærkningerne fra Dansk Pelsdyravlerforening og Landbrug & Fødevarer vedrørende afstandskrav for opsamlingsbeholdere bemærkes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav generelt måles fra staldanlægget. På pelsdyrfarme udgør opsamlingsbeholderen en del af staldanlægget, hvilket

blev præciseret med bekendtgørelse nr. 1324 af 15. november 2016. For så vidt angår videreførelsen af de skærpede afstandskrav bemærker Miljøstyrelsen, at de ikke anses for udelukkende begrundet med beskyttelsesniveauet i forhold til lugt. Der er generelt set flere fluegener forbundet med minkfarme end andre ejendomme med dyrehold, og omfanget af fluegener forventes ikke at være direkte afhængigt af størrelsen af den enkelte farm. De større fluegener begrundet dermed også opretholdelsen af længere, faste afstande for minkfarme, samt at det faste afstandskrav er nødvendigt at fastholde for at videreføre det nuværende beskyttelsesniveau, herunder for mindre minkfarme.

På baggrund af bemærkningerne om, at de skærpede afstandskrav for så vidt angår visse nabobeboelser konkret kan være uhensigtsmæssige, har Miljøstyrelsen ændret bekendtgørelsen i forhold til høringsudkastet, således at de skærpede afstandskrav ikke gælder for beboelsesbygninger, der ejes af den ansvarlige for driften af minkfarmen. Miljøstyrelsen har herudover indsat en ny bestemmelse i § 5, stk. 6, hvorefter kommunalbestyrelsen kan dispensere fra det skærpede afstandskrav for så vidt angår nabobeboelser på landbrugsejendomme, hvor ejeren meddeler samtykke, således at landbrugsejendomme ikke automatisk spærrer for hinanden.

Miljøstyrelsen er enig med Dansk Pelsdyravlerforening i, at afstandskravet for minkfarme ikke skal følge antallet af årstæver, men afhænge af størrelsen af produktionsarealet. På denne baggrund er bestemmelsen i bekendtgørelsen ændret. Afstandskravet knytter sig til etablering, udvidelse og ændring, og rammer derfor ikke bestående minkfarme, der ikke rører på sig.

Miljøstyrelsen har justeret bekendtgørelsesudkastet i overensstemmelse med det oven for beskrevne.

4.2. Særligt om afstandskrav til vandforsyning, vandløb, veje m.v. (udkastets § 6)

KL anfører til udkastets § 6, stk. 3, at det er uklart, hvordan reguleringen er for ikke flytbare stalde uden fast bund.

Økologisk Landsforening bemærker til udkastets § 6, at der indføres afstandskrav til placering af ikke fast placerede husdyranlæg, herunder læskure m.v. Det fremgår ikke, hvad der omfattes af ”m.v.”. Økologisk Landsforening mener ikke, at mobile læskure, hytter og stalde bør være omfattet af samme krav som faste anlæg. Særligt afstandskrav til skel, vej og egen bolig kan give mange problemer. Et landbrug kan have mange kilometer skel til tilstødende landbrugsarealer og veje. Det vil være et meget stort indgreb, hvis mobile anlæg og læskure skal placeres i en vis afstand fra disse, og begrundelsen for dette er vanskelig at få øje på. Der er producenter, der har mobile læskure/hytter/stalde, som de flytter hver dag, og i nogle tilfælde flere gange om dagen. Hvis der skal stilles krav til placering af disse, må de nødvendigvis også adskille sig fra krav til anlæg, der har en semipermanent placering.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til det af KL anførte bemærkes, at udkastets § 6, stk. 3, indeholder en begrænsning af anvendelsesområdet for § 6, stk. 1, nr. 3, idet afstandskravet fra husdyranlæg til vandløb, herunder dræn – for så vidt angår dræn – ikke gælder for ikke fast placerede husdyranlæg.

Ikke flytbare, dvs. fast placerede, stalde skal efter reglerne i udkastets § 9 have fast bund og afløb, medmindre dette krav konkret kan fraviges i overensstemmelse med et af Miljøstyrelsen godkendt byggeblad. Fast placerede anlæg skal overholde kravet i § 6, stk. 1, nr. 3 (eller husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 3) også i forhold til dræn, medmindre kommunalbestyrelsen konkret kan og vil dispensere fra afstandskravene.

Miljøstyrelsen bemærker for så vidt angår bemærkningerne fra Økologisk Landsforening om betydningen af husdyranlæg, herunder stalde, læskure ”m.v.”, at det afgørende er definitionen af husdyran-

læg, jf. husdyrbrugslovens § 3, stk. 1, nr. 2. Stalde, læskure m.v. er således blot en eksemplifikation og forklaring på, hvad der ligger i begrebet.

Til det af Økologisk Landsforening anførte i øvrigt bemærkes, at den gældende bekendtgørelses § 6 omfatter ”stalde og lignende indretninger til dyr”. Efter Miljøstyrelsens opfattelse omfatter denne bestemmelse også hytter m.v., som ikke er fast placerede.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

4.3. Særligt om afstandskrav for folde med afgræssende dyr (udkastets § 7)

Agri Nord anfører, at bestemmelsen for så vidt angår farefolde er en stramning i forhold til den gældende bestemmelse. Indretningen af farefolde i mindre enheder kan desuden betyde, at der ikke er dyr på de samme m² i mere end 8 uger ad gangen.

Landbrug & Fødevarer anser det for en væsentlig stramning, at afstandskravet for folde med svin efter udkastet nu ikke kun gælder for husdyrbrug med mere end 15 DE (svarende til 568 slagtesvin (35-110 kg) og 59 søer (økologiske)) med plads til mere end 15 svin i folden. Landbrug & Fødevarer forslår, at reglen kun skal omfatte husdyrbrug for mere end 50 søer, 500 slagtesvin eller tilsvarende, som har folde til svin fra 35 kilo, og hvor der er plads til mere end 15 svin i folden. Landbrug & Fødevarer har lavet et tekstforslag til bestemmelsens udformning.

Økologisk Landsforening bemærker generelt om placering af folde i forhold til byzone m.v., at der er lavet en skærpelse ved, at der slet ikke må ligge folde i disse områder. I dag kan eksisterende folde fortsætte. Det kan måske i nogle tilfælde være på sin plads, at der ikke ligger folde i disse områder, men det er uholdbart ikke at kunne udnytte disse områder, når der er tale om områder, som kun er udpeget i en kommuneplanramme. Fra en kommuneplanramme vedtages, til der reelt kommer til at ske udstykning og bebyggelse, kan der gå 10-20 år. Ændringerne burde derfor udnyttes til at slette det nuværende forbud i § 7 stk. 1, for så vidt angår placering af folde og ikke til at skærpe en i forvejen urimelig bestemmelse.

I relation til bestemmelsen om folde til svin bemærker Økologisk Landsforening, at det er en skærpelse i udkastet, at afstandskrav for folde til svin ikke længere vil være betinget af, at der er tale om brug med mere end 15 dyrenheder og mere end 15 svin i folden. Det rammer alle farefolde og mindre producenter og er ikke begrundet i et tydeligt miljøhensyn og/eller oplevede gener. Det må være muligt at videreføre, at kravet først gøres gældende på brug med mere end 15 DE og mindst 15 grise i folden.

Miljøstyrelsens bemærkninger

På baggrund af bemærkningerne fra Agri Nord, Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening om de skærpede afstandskrav for folde til svin har Miljøstyrelsen ændret bekendtgørelsens § 7, stk. 1, 2. pkt., således at det skærpede afstandskrav alene omfatter folde, hvis der er mere end 15 svin fra 35 kg på marken. Om forståelsen af mark henvises til bemærkningerne under afsnit 7.1. Kravet regnes til foldkanten. I forhold til udendørs sohold, vil der typisk være et trådhegn etc. mellem de enkelte hytter. Er der mere en 15 søer på marken, vil soholdet være omfattet af det skærpede afstandskrav, således at afstanden nabobeboelsen regnes fra kanten af den nærmeste foldkant. Det er ikke muligt at fastholde 15 dyreenheder som kriterium for anvendelsen af bestemmelsen. Endvidere finder Miljøstyrelsen ikke, at tilladelsesgrænsen efter § 16 b er egnet som kriterium her, idet afstandskravet for folde er en af få regler, der netop regulerer de udegående dyr, mens tilladelseskravet i den nye regulering knytter sig til anlæggene, herunder i særdeleshed produktionsarealet.

For så vidt angår Økologisk Landsforenings bemærkning om, at der er sket en skærpelse af den generelle foldregel i udkastets § 7, stk. 1, 1. pkt., bemærkes, at folde er omfattet af forbud og afstandskrav i gældende bekendtgørelses § 4, stk. 1, nr. 1-3, jf. § 7, stk. 1, sammenholdt med § 7, stk. 2. Dette er videreført i udkastet. Hensigten med bestemmelsen er ikke at gribe ind i allerede lovligt etablerede forhold. Det er i øvrigt som hidtil muligt for kommunalbestyrelsen at dispensere fra forbud og afstandskrav til placering af folde. Kommunalbestyrelsen kan således – evt. tidsbegrænset – give dispensation til placering af folde på eksempelvis arealer, der alene er udlagt til byzone i en kommuneplanramme, men som endnu ikke er overført til byzone ved lokalplan etc.

Miljøstyrelsen har justeret bekendtgørelsesudkastet som beskrevet oven for.

5. Indretning af stalde m.v.(udkastets kapitel 4)

5.1. Forståelsen af græsfold og løbegård

KL beder om en beskrivelse af, hvad forskellen på en græsfold og en løbegård er.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Kendetegnet for en løbegård er, at der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet, hvorfor der er krav om fast bund og afløb, jf. udkastets § 9, der viderefører den gældende bekendtgørelses § 3, nr. 30, og § 8. Kernen er således kravet om fast bund og afløb, der hindrer risiko for punktkildeforurening. For en græsfold, hvor der ikke tilføres flere næringsstoffer, end der fraføres med plantevækst, vil der ikke være krav om fast bund og afløb.

Bemærkningen har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

5.2. Særligt om placering af ikke fast placerede husdyranlæg (udkastets § 10)

Agri Nord antager, at bestemmelsen ikke kan gælde for hytter til svin, idet det vil kræve 2,5 gange de nuværende arealkrav.

Landbrug & Fødevarer mener ikke, at kravet bør omfatte hytter eller mobile huse, der flyttes løbende hen over året. Alternativt bør der være bagatelgrænser for små husdyrhold og regulering af farehytter til søer og læskure til kreaturer i godkendte byggeblade. F.eks. op til 500 høner i mobile huse, som flyttes hver tredje uge, eller mobile huse til slagtekyllinger, der flyttes mellem hvert hold (hver 4. eller 9. uge). Landbrug & Fødevarer foreslår, at der tilføjes et 2. pkt. i udkastet til § 10, stk. 1, hvorefter ikke fast placerede husdyranlæg som flyttes flere (evt. mindst antal) gange i løbet af året er undtaget fra kravet.

Økologisk Landsforening bemærker til udkastets § 10 om placering og flytning af læskure, hytter m.v., at der er behov for en nærmere redegørelse for, hvilket problem der opleves i dag, og først derefter kan der laves et kvalificeret oplæg til nødvendig regulering. Det er yderst problematisk at indføre de skrappe krav, der her lægges op til, uden et mere kvalificeret forberedende arbejde, der forholder sig til de forskellige situationer, der er tale om. Det er endvidere urealistisk, at producenterne skal lave optegnelser over placeringen af hytter og anlæg, der flyttes dagligt eller flere gange dagligt. Økologisk Landsforening foreslår derfor, at bestemmelsens krav differentieres ud fra varigheden af det ikke fast placerede anlægs placering, så der ved en længerevarende placering stilles krav om, at der ikke kan ske udsivning fra bunden, og at der også differentieres på typen af dyr, der holdes, herunder hvor våd gødningen er fra de forskellige dyretyper.

Helt principielt er det efter Økologisk Landsforenings opfattelse uholdbart, at erhvervet pålægges at udarbejde byggeblade for alle husdyrtyper og alle tænkelige indretninger af frilandsproduktion for ikke

at komme i karambolage med § 10. Det er omkostningstungt at udarbejde byggeblade. Bekendtgørelsen bør derfor ikke indeholde en regel, som ikke i sit udgangspunkt er rimelig. Det er heller ikke acceptabelt, at hold af dyr på græs skal forlade sig på dispensationer fra kommunen.

I relation til byggeblade anfører Økologisk Landsforening desuden, at økologisk sohold er kendetegnet ved, at den foregår i hytter på marken, og Økologisk Landsforening har noteret sig, at der fortsat vil være byggeblade, idet det ikke længere vil være muligt at have frilandsgrise uden byggebladet herfor. Det er hverken muligt at flytte f.eks. en hytte 25 meter mellem hvert hold i en farefold, idet den enkelte fold typisk vil være for lille til dette, eller at overholde, at hytten ikke må komme tilbage til samme placering før efter 5 år. De fleste producenter anvender samme mark hvert 2. år til diegivende søer. Økologisk Landsforening bemærker herved, at dette byggeblad på trods af dets overskrift antages at danne grundlag for alt frilandsgrisehold og ikke kun udendørshold af søer. Byggebladet til slagtekyl-linger er forældet og indeholder krav, der stammer fra tidligere økologiregler, men som nu er bortfaldet, så kravene til den mobile stald er skarpere end kravene til faste anlæg. Der foreligger i dag ikke byggeblade på andre udendørs husdyrproduktioner.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen har i anledning af det af Agri Nord, Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening anførte om udkastets § 10 ændret bekendtgørelsen i forhold til høringsversionen, således at kravet om flytning er differentieret.

Herefter skal husdyranlæg for at være ikke fast placerede, flyttes mindst en gang i løbet af 12 måneder. Hvis anlæg er placeret samme sted i mere end 9 uger ad gangen, må de ikke placeres samme sted igen eller inden for en radius af 25 m, før der er forløbet 5 år. Hvis de højst er placeret samme sted i 9 uger ad gangen, må de ikke placeres samme sted igen, før der er forløbet 1 år.

Kravet om, at den ansvarlige for driften skal føre årlig optegnelse over placeringen af anlæg og opbevare optegnelserne i 5 år, omfatter alene de husdyranlæg, der ikke flyttes mindst hver 9. uge.

For så vidt angår Økologisk Landsforenings bemærkninger om byggeblade bemærkes, at det fortsat vil være muligt at fravige nærmere angivne krav i bekendtgørelsen og i stedet følge forskrifterne i det pågældende godkendte byggeblad. Godkendte byggeblade er gældende, indtil de evt. tilbagekaldes af Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen er opmærksom på behovet for, at de gældende byggeblade gennemgås og opdateres, herunder i lyset af den nye husdyrregulering.

Miljøstyrelsen har justeret bekendtgørelsesudkastet som beskrevet oven for.

6. Kapacitet af gødningsopbevaringsanlæg (udkastets kapitel 5)

KL anfører, at hvis kommunerne kun kender produktionsarealet, vil det i nogle tilfælde være tidskrævende at beregne opbevaringskapaciteten og efterlyser konkret vejledning til dette.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til bemærkningen fra KL kan oplyses, at Miljøstyrelsen er opmærksom på problemet og derfor er i gang med at iværksætte et arbejde med at lave vejledningsmateriale, hvor den forventede gødningsproduktion og opbevaringskapaciteten kan beregnes ud fra produktionsarealet, dyretypen og øvrige relevante forhold på husdyrbruget.

Bemærkningen har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

7. Opbevaring af fast og flydende husdyrgødning m.v. (udkastets kapitel 6 og 8)

7.1. Opbevaring af fast gødning i markstakke m.v.

KL spørger, hvordan det skal forstås, at fast gødning efter § 9, stk. 5, maksimalt må opbevares en dag i opsamlingsanlæg. KL bemærker videre, at fast husdyrgødning i medfør af § 13, stk. 1, kan opbevares i lukkede containere, der er placeret på befæstet areal med en tæthed, som angivet i § 14, stk. 3, og med afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende, hvilket ikke hænger sammen med byggebladet "Container til opsamling af fast gødning fra heste, mink m.v.", da der efter byggebladet ikke stilles krav om afløb.

Til § 13, stk. 2, foreslår Landbrug & Fødevarer, at fast affald tilføjes til bestemmelsen, mens KL bemærker, at der i bestemmelsen måske burde stå, at på trods af, at hestegødning har et tørstofindhold på over 30 %, så er det ikke komposteret.

Landbrug & Fødevarer bemærker til udkastets § 15, stk. 2 om markstakke, at det er afgørende for landmandens retssikkerhed, at der findes opdaterede kort med placeringen af kategori 1- og kategori 2-natur. Landbrug & Fødevarer mener, at oplag, der ved udlægningen opfylder afstandskravene for placering i forhold til naturområder, fortsat må anses for lovligt placeret, selv om der sker ny udpejning af kategori 1- og 2-natur i nærheden. Det er f.eks. relevant i forhold til placering af en markstak, hvor der tilføres materiale flere gange i løbet af de 12 måneder, som markstakken må være placeret samme sted.

KL bemærker, at det kan være tidskrævende at finde ud af, hvem der driver arealet, at opmåle et oplag og at bestemme hvilken dyregruppe, komposten i oplaget kommer fra. Desuden bemærker KL, at der med fordel kan laves et afstandskrav gældende for alle typer gødning og grundarealer. KL spørger om, hvorvidt afstandskravet altid vil være overholdt i forhold til nærmeste deloplag, når samme mark rummer flere deloplag, der skal betragtes som et oplag. KL foreslår desuden, at der stilles et system til rådighed, hvor landmanden kan notere, hvor markstakke placeres, så han inden placeringen kan se, om stakkene overholder reglerne, hvilket også vil være en hjælp i forhold til kommunens tilsyn.

Landbrug & Fødevarer og KL spørger, hvad "samme mark" i udkastets § 15, stk. 3, betyder.

Landbrug & Fødevarer bemærker til bestemmelsen i udkastets § 16, at der er sket en væsentlig skærpelse af overdækningskravet, idet det nu kun er møddinger fra traditionelle staldanlæg med udlægning i gødningskegle og daglig tilførsel af gødning, der undtages fra kravet om overdækning. Landbrug & Fødevarer ønsker indholdet af bestemmelsen i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse bibeholdt. Det væsentlige må være, at der er tale om daglig tilførsel.

KL spørger, om affald ikke skal tilføjes til bestemmelsen i § 16 om opbevaring af fast gødning i en markstak og til § 16, stk. 3, om midlertidige oplag af kompost og § 21 om alarmsystem m.v.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Bestemmelsen i udkastets § 9, stk. 5, som KL spørger ind til, er en videreførelse af gældende ret. Bestemmelsen skal forstås således, at fast husdyrgødning skal til et opbevaringsanlæg, når den har været 1 dag i opsamlingsanlægget. Dog kan fiberfraktioner fra separeret gødning føres tilbage fra opsamlingsanlægget til stalden som strøelse for køerne.

Til KL's bemærkning om, hvorfor der ikke stilles krav om afløb ved opbevaring af fast husdyrgødning i en container i medfør af byggebladet, skal Miljøstyrelsen bemærke, at byggebladet i modsætning til bekendtgørelsen kræver, at containeren er tæt.

Med ny husdyrregulering er det ikke hensigten at overføre reglerne om opbevaring af affald fra bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål til husdyrgødningsbekendtgørelsen. På denne baggrund er der ikke tilføjet fast affald til § 13, stk. 2, som foreslået af Landbrug & Fødevarer. Som det fremgår af høringsnotatet til bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål, har Miljøstyrelsen justeret reglerne om opbevaring af fast affald i forhold til høringsversionen af bekendtgørelsen. Herefter videreføres den gældende bestemmelse i bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål, således at affald, der ikke afgiver væske, kan opbevares i markstakke på brugers virksomhed uden forudgående tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19. Markstakkerne skal være overdækket, så vand ikke kan trænge ind i stakken, og placeringen skal i medfør af bestemmelsen i bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål følge reglerne i bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

I forhold til KL's forslag om evt. at præcisere i § 13, stk. 2, at en tørstofprocent på 30 for så vidt angår hestegødning ikke er ensbetydende med, at gødningen er komposteret, skal Miljøstyrelsen bemærke, at det er blevet tydeliggjort med den nye definition af husdyrgødningsbaseret kompost, at dybstrøelsen skal have gennemgået en komposteringsproces. Det er således ikke alene tørstofprocenten i gødningen, der er afgørende.

I forhold til bemærkningen fra Landbrug & Fødevarer om landmandens retssikkerhed i forbindelse med afstandskrav fra markstakken til ammoniakfølsom natur bemærker Miljøstyrelsen, at det er etablering af en markstak i eller inden for afstanden til den pågældende naturtype, der ikke er tilladt. Såfremt markstakken overholder afstandskravene på det tidspunkt, hvor den bliver placeret, bliver den ikke efterfølgende ulovlig, hvis kategori 1- eller 2-naturen rykker tættere på markstakken. Hvis en markstak således er lovligt etableret, vil der løbende kunne tilføres gødning til markstakken. Dette forudsætter dog, at oplaget ikke herved bliver så stort, at afstandskravet for de større oplag ikke længe overholdes. På samme måde må et oplag af komposteret husdyrgødning fra kødædende pelsdyr og heste samt kvæg, får, geder eller andre drøvtyggere ikke tilføres komposteret husdyrgødning fra andre dyretyper, herunder kompost fra svin og fjerkræ, hvis det bevirker at afstandskravet for placering af kompost fra disse dyretyper overskrides. Det skal bemærkes, at Miljøstyrelsen efter høring er blevet opmærksom på, at emissionen fra dybstrøelse (halm med gødningsrester under burene) fra kødædende pelsdyr er på niveau med heste, kvæg, får, geder eller andre drøvtyggere og dermed betydeligt under niveauet for svin og fjerkræ. Husdyrgødningsbaseret kompost fra kødædende pelsdyr skal dermed følge afstandskravene for heste, kvæg, får, geder og andre drøvtyggere og ikke afstandskravet for svin og fjerkræ.

Det bemærkes i den forbindelse, at en markstak under alle omstændigheder skal fjernes senest efter 12 måneder. Miljøstyrelsen har i forhold til høringsversionen præciseret bestemmelsen, så det nu bl.a. er tydeliggjort, at det er på etableringstidspunktet, at afstandskravene skal overholdes, og at et oplag anses for etableret fra det tidspunkt, hvor den første husdyrgødningsbaserede kompost placeres på den pågældende mark i den pågældende planperiode.

Alle oplag på samme mark skal herefter være fjernet senest 12 måneder efter, at der første gang i den nye planperiode blev placeret husdyrgødningsbaserede kompost på den pågældende mark.

Miljøstyrelsen har samtidig præciseret, at oplaget desuden ikke må udvides eller ændres på en måde, der medfører overskridelse af de i bestemmelsen nævnte afstandskrav til kategori 1- og 2-natur. Med "udvides" menes der i bestemmelsen, at grundarealet ved tilførsel af husdyrgødningsbaseret kompost får en sådan størrelse, at det afkaster et længere afstandskrav. Med "ændres" menes der i bestemmelsen, at en markstak, der hidtil alene er blevet tilført kompost fra kødædende pelsdyr og heste samt

kvæg, får, geder eller andre drøvtyggere, tilføres kompost fra andre dyretyper, herunder kompost fra svin og fjerkræ.

Reglen i stk. 2 om, at flere oplag på samme mark i relation til grundarealets størrelse skal anses for ét oplag, får den betydning, at der ikke kan etableres et nyt oplag på en mark, såfremt et tidligere etableret oplag på samme mark er i strid med et afstandskrav eller ved etableringen af det nye oplag på samme mark kommer i strid med et afstandskrav. I denne situation skal landmanden altså enten etablere et nyt oplag på en anden mark eller flytte det tidligere etablerede oplag, der ligger for tæt på naturen.

I forhold til Landbrug & Fødevarers bemærkning om kortgrundlag henvises til afsnit 8.3 nedenfor.

Bestemmelsen i udkastets § 15 om markstakke indeholder i stk. 3 krav om, at flere oplag, der placeres på samme mark, skal vurderes som ét oplag i relation til de størrelsesgrænser, der er nævnt i bestemmelsens stk. 2. "Mark" som geografisk afgrænsning anvendes desuden enkelte andre steder i bekendtgørelsen og skal forstås på samme måde som i regler i medfør af gødskningsloven. I bekendtgørelse om markblok og elektronisk Fællesskema defineres mark således som et sammenhængende jordstykke, som i Fællesskema anmeldes med én afgrødekode. Dette vurderes at være den almindelige forståelse af mark. I samme bekendtgørelse defineres Fællesskema som et af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen udarbejdet skema med tilknyttet markkort og påkrævet dokumentation, der skal anvendes til ansøgning om støtte.

Dette vurderes at være den almindelige forståelse af mark. Afstandskravet skal overholdes for ethvert af deloplagene. Miljøstyrelsen vurderer ikke, at det på nuværende tidspunkt er aktuelt med et registreringssystem som foreslået af KL. Det vil normalt ud fra husdyrproduktionen på husdyrbruget være oplagt, hvilken dyretype som har produceret den udlagte kompost. Kommer komposten fra andre bedrifter, vil der foreligge overførselsaftaler, hvoraf dette fremgår. Opmålingen er kun aktuelt i få tvivlstilfælde, idet det normalt vil være oplagt, om der er udlagt mere eller mindre end de fastsatte grænser. I forhold til behovet for et afstandskrav for alle typer gødning kan angives, at dette ikke er nødvendigt, idet der i så fald blot kan henvises til de længste afstandskrav.

Til Landbrug & Fødevarers bemærkning om bestemmelsen vedrørende undtagelse fra overdækningskravet bemærkes, at "staldsystemer baseret på fast staldgødning og ajle" er en almindeligt anvendt betegnelse for visse bestemte traditionelle staldsystemer. Betegnelsen anvendes bl.a. i de officielle normer fra Aarhus Universitet. Undtagelsen fra overdækningskravet er netop knyttet til disse traditionelle staldsystemer med daglig udmugning, hvor det – typisk pga. udlægning af gødningen i en gødningskegle – er u hensigtsmæssigt at kræve overdækning. "F.eks." er også udgået af formuleringen, fordi det netop er møddinger med daglig tilførsel som følge af staldsystemer baseret på fast staldgødning og ajle, der er omfattet af undtagelsen. Udeladelsen af "f.eks." findes derfor ikke at indebære ændringer i forhold til den gældende forståelse af bestemmelsens rækkevidde.

Som nævnt ovenfor er det ikke hensigten, at opbevaring af affald skal reguleres af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Miljøstyrelsen har derfor ikke fulgt KL's forslag om at tilføje affald til §§ 16 og 21.

Miljøstyrelsen har justeret bekendtgørelsesudkastet som beskrevet oven for.

7.2. Opbevaring af flydende husdyrgødning, logbog, pumper m.v.

Landbrug & Fødevarer efterspørger en forklaring på de 75 m² som grænse for undtagelsen fra kravet om førelse af logbog i udkastets § 22, stk. 6.

KL foreslår, at det i § 22, stk. 7, præciseres, at et påbud ikke har virkning overfor den, der senere måtte blive ansvarlig for driften af en beholder til opbevaring af flydende husdyrgødning, så det ikke kommer en ny driftsherre til last, at den tidligere driftsherre ikke kunne overholde overdækningskravet.

Til § 23, der med forslaget videreføres uændret, bemærker Landbrug & Fødevarer, at præciseringen af pumper i stk. 5 som pumper, der anvendes til tømning af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, bør gentages i stk. 6.

Miljøstyrelsens bemærkninger

For så vidt angår de 75 m² overfladeareal af gyllebeholdere bemærkes, at undtagelsen fra kravet om førelse af logbog til dokumentation for iagttagelse af krav om overdækning af gyllebeholdere i den gældende bekendtgørelse omfatter erhvervsmæssigt dyrehold til og med 3 dyreenheder. Eftersom dyreenhedsbegrebet er udgået af reguleringen, skal der fastsættes en anden grænse. I overensstemmelse med reglerne i udkastet til husdyrgodkendelsesbekendtgørelse vil anlægsreguleringen og beregningen af ammoniak- og lugtemission i produktionsareal i m² for så vidt angår stalde og i overfladeareal henholdsvis grundplan i m² for så vidt angår lagre. Det fremgår af § 20, stk. 4, jf. bilag 3 i udkastet til husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, at emissionsfaktoren for opbevaring af flydende husdyrgødning er 0,4 kg NH₃-N pr. m² pr. år. Som udgangspunkt giver 75 m² overfladeareal 30 kg NH₃-N pr. år, hvilket nogenlunde svarer til emissionen fra 3 dyreenheder pr. år.

Til forslaget fra KL om at præcisere, om et påbud efter § 22, stk. 7, har virkning overfor den, der senere måtte blive ansvarlig for driften af en beholder til opbevaring af flydende husdyrgødning, skal Miljøstyrelsen bemærke, at bestemmelsen viderefører gældende ret, og at Miljøstyrelsen vurderer, at en præcisering af bestemmelsen mest passende sker i en vejledning.

Til forslaget fra Landbrug & Fødevarer om præcisering af § 23 bemærker Miljøstyrelsen, at det efter styrelsens vurdering fremstår tilstrækkeligt klart af den gældende § 23, at der også i stk. 6 menes pumper, der anvendes til tømning af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning.

Bemærkningerne har således ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

8. Ammoniakteknikkraft (udkastets § 30)

8.1. Afgrænsning af arealer med bræmmer (udkastets § 30, stk. 3, nr. 4)

Danske Svineproducenter mener ikke, at en udvidelse af bræmmen fra 10 til 20 meter for svinegylle kan give en dokumenterbar effekt på naturområderne. KL undrer sig over, hvorfor bræmmekravet for fast gødning er ændret fra 100 meter til 20 meter.

KL mener, at ammoniakteknikkraften bør omfatte heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Af hensyn til videreførelsen af beskyttelsesniveauet og overholdelsen af VVM-direktivet mener Danmarks Naturfredningsforening, at kravet bør omfatte såvel kategori 1-natur, kategori 2-natur som kategori 3-natur, herunder ammoniakfølsomme skove. Desuden skal reglerne sikre, at anden ammoniakfølsom natur omfattes af reglerne. Det vil f.eks. sige naturtyper som næringsfattig eng, klitareal og kær.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Den nye ensartede zonebredde på 20 m for alle typer af husdyrgødning er fastlagt på baggrund af Miljøstyrelsens analyse af nyeste viden om ammoniakemission ved udbringning af forskellige gødningstyper med forskellige teknikker, som fremgår af rapporten Emissionsfaktorer til beregning af ammoni-

akfordampning ved lagring og udbringning af husdyrgødning (DJF Husdyrbrug nr. 84, 2008), der findes på Aarhus Universitets hjemmeside, www.au.dk.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at krav om særlige udbringningsteknikker ved kategori 1- og udvalgte dele af kategori 2-natur vil være tilstrækkeligt til at afløse de konkrete skøn efter VVM- og habitatdirektiverne. Det indgår i denne vurdering, at der vil være naturområder uden for de beskyttede kategorier, som i dag er omfattet af teknikkrav i medfør af husdyrgodkendelser, men som ikke vil blive omfattet af tilsvarende restriktioner ved overgangen til generelle regler. Der vil imidlertid, udover den øvrige ammoniakregulering, fortsat gælde et generelt forbud imod at forårsage tilstandsændringer på al natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Et krav til bræmmer med teknikkrav om alle kategori 1-, 2- og 3-naturtyper samt naturtyper som næringsfattig eng, klitareal og kær, som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening vil resultere i et væsentlig forøget beskyttelsesniveau ift. i dag. I de kommunale miljøgodkendelser er der i dag kun i et begrænset antal tilfælde krav til udbringningsteknik op til kategori 3-natur, mens naturtyper som næringsfattig eng, klitareal og kær alene vurderes i forhold til reglerne i naturbeskyttelseslovens § 3.

Dertil kommer, at overdrev og heder i kategori 2 er forholdsvis store naturområder på henholdsvis minimum 2,5 ha og 10 ha. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten fra DCE, Aarhus Universitet, Miljøkonsekvensvurdering af regulering vedr. ammoniak i foreslået ny husdyrarealregulering, som er tilgængelig via www.mst.dk, at naturområdets størrelse og forholdet mellem kant og areal er vigtigt i forhold til en vurdering af ammoniakpåvirkning fra udbringningsarealer. Da påvirkningen fra udbringning af husdyrgødning på de tilgrænsende arealer hovedsageligt vil udgøre en randpåvirkning af naturtyperne, vil påvirkningen være forholdsvis mere problematisk for små naturområder.

Desuden sker afsætningen fra udbringningsarealerne kun i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, mens påvirkningen fra anlægget sker året rundt. Således vil den største risiko blive håndteret i forbindelse med anlæggene. Naturområder i nærheden af anlæg kan blive påvirket med mange kilo ammoniak, mens den ammoniakafsætning, der stammer fra udbringningsarealerne, sjældent bliver mere end lige over et kilo.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

8.2. Nedbringning af gødning efter 4 timer (udkastets § 32, stk. 2-4)

Økologisk Landsforening bemærker, at kravet om, at fast gødning udbragt på jord uden etablerede afgrøder til høst skal nedbringes senest 4 timer og ikke 6 timer som i dag efter udbringning, vil være vanskeligt at leve op til i praksis, fordi ploven er langsommere end møgsprederen. Økologisk Landsforening bemærker, at kravet ikke bør udbredes til alle arealer, når det ikke kræves af EU-lovgivningen.

KL bemærker, at det tilsynsmæssigt vil være mere hensigtsmæssigt, hvis reglen formuleres således, at der skal ske nedbringning efter fire timer, da det er svært at modbevise, at for eksempel menneskelige og maskinelle ressourcer ikke er økonomisk tilgængelige. Samtidig bør kommunen efter en konkret vurdering undtagelsesvist kunne dispensere fra kravet.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Med nye generelle regler er det ikke muligt at skelne mellem husdyrgødning, der kommer fra IE-brug, og husdyrgødning fra andre husdyrbrug. For at overholde kravet i EU's seneste BAT-konklusion er tidsfristen derfor ændret fra 6 til 4 timer for al husdyrgødning. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at ændringen fra 6 til 4 timer ikke umuliggør overholdelsen af kravet.

Det har ikke med ændringen af bestemmelsen været meningen at ændre i anvendelsesområdet for bestemmelsen, bortset fra at tidsfristen for nedbringning er reduceret til 4 timer. Det vil sige, at hensigten med bestemmelsen er som hidtil at give mulighed for at fravige kravet om nedbringning inden 4 timer, hvor dette ikke er muligt pga. uforudsigelige vejrforhold eller andre force majeure-lignende tilfælde. Miljøstyrelsen vurderer, at bestemmelsen mest hensigtsmæssigt håndhæves i forbindelse med konkrete tilsyn og ikke som en generel dispensationsordning.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

8.3. Kortgrundlag

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er vigtigt med et godt kortgrundlag, der viser de ammoniakfølsomme naturtyper, der afkaster bræmmer med teknikkrav. Videre anfører Landbrug & Fødevarer, at det påvirker landmandens retssikkerhed, hvis kortgrundlaget ændrer sig efter det tidspunkt, hvor markplan er udarbejdet.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Der vil på Miljøstyrelsens MiljøGIS-side om husdyrregulering ligge et kortlag, der viser kategori 1-naturtyper, som er habitatnaturtyper, der danner udpegningsgrundlag for habitatområder. Disse registreringer er bindende, og der vil i bræmmer på 20 meter udenom disse naturtyper være krav om anvendelse af udbringningsteknik.

Heder og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 vil blive vist i et lag for sig på samme MiljøGIS-side. De heder og overdrev, der ligger inden for Natura 2000-områder, er en del af kategori 1-naturtyperne. Disse kategori 1-naturtyper er vejledende registreret, og der er som udgangspunkt også krav om 20 meter bræmmer med teknikkrav om disse naturtyper. I tvivlstilfælde må landmanden konsultere kommunen, som har 4 uger til at svare på, om der er tale om beskyttet hede eller overdrev inden for Natura 2000-området, som derfor er omfattet af kategori 1.

Miljøstyrelsen vil bestræbe sig på hurtigst muligt også at udstille et kort over højmoser og lobeliesøer uden for Natura 2000-områder.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

9. Lukkeperioden (udkastets § 31)

Genanvend Biomasse og HedeDanmark anfører, at det ikke er ualmindeligt, at der sås vintersæd frem til d. 1/11, og derfor bør fristen for udbringning af fast gødning forud for en vinterafgrøde ændres fra d. 20/10 til den 1/11.

Landbrug & Fødevarer mener, at lukkeperioden for fast affald bør være kortere end den foreslåede. På linje hermed foreslår Genanvend Biomasse og HedeDanmark, at der skal kunne udbringes fast affald i perioden 15/11 til 1/2. Der henvises herved til, at det er en klar skærpelse i forhold til de gældende regler for håndtering af organiske restprodukter, og at dette ikke vil medføre en risiko for en øget udvaskning af næringsstoffer, fordi organisk bundne næringsstoffer typisk omsættes langsomt især i perioder med lav jordtemperatur.

Landbrug & Fødevarer gør opmærksom på, at de i forbindelse med den forrige høring af forslag til ny bekendtgørelse om affald til jordbrugsformål i 2014 understregede behovet for en generel undtagelse i bekendtgørelsen for lukkeperioder for udbringning af kartoffelvaskevand. Med den foreslåede overflytning til husdyrgødningsbekendtgørelsen af de bestemmelser i bekendtgørelse om affald til jord-

brugsformål, som angår reguleringen af kvælstof og fosfor, vil en generel dispensationsmulighed for kartoffelvaskevand fremover skulle fastsættes i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Landbrug & Fødevarer ønsker fortsat en generel undtagelse fra lukkeperioden for kartoffelvaskevand, så kartoffelvaskevand kan udbringes i hele kampagneperioden.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Efter den gældende bekendtgørelse om affald til jordbrugsformål må fast affald i perioden fra høst til 20. oktober kun udbringes på arealer, hvor der er afgrøder samme vinter. Denne bestemmelse videreføres i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 31, stk. 3. Desuden har Miljøstyrelsen foreslået, at fast affald tilføjes til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 31, stk. 4, der fastlægger, at fast husdyrgødning, ensilagesaft og handelsgødning ikke må udbringes i perioden 15. november til 1. februar.

I forhold til fristen for udbringning af fast gødning skal Miljøstyrelsen oplyse, at det er muligt at udbringe fast gødning før vintersæd helt frem til 15. november. Udbringes fast gødning før 20. oktober, er der krav om, at der skal være afgrøder den følgende vinter, mens der ikke er dette krav efter 20. oktober.

EU-Kommissionen anførte i præåbningsskrivelsen af d. 22. december 2010, at det udestod at fastsætte en lukkeperiode for udbringning af fast husdyrgødning, ensilagesaft og handelsgødning over vinteren, hvor der er størst risiko for forurening af vandmiljøet med højere nedbørsmængder og lille eller intet optag fra planterne. Der vil i perioden fra 1. november til 1. februar være et meget lille eller intet optag af kvælstof fra planterne, og det er på denne baggrund, at perioden fra 15. november til 1. februar er valgt. Det er også angivet i præåbningsskrivelsen, at der skal fastsættes lukkeperioder for alle typer gødning. Derfor vurderes det nødvendigt, at også fast affald skal følge lukkeperioden fra 15. november til 1. februar.

Miljøstyrelsen er indstillet på med virkning fra planperioden 2018/2019 at indføre en generel undtagelse, så kartoffelvaskevand uden dispensation kan udbringes hele vinteren på nærmere fastsatte vilkår. I planperioden 2017/2018 vil udbringning som hidtil forudsætte en dispensation fra Miljøstyrelsens regelsæt.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

10. Foranstaltninger til at imødegå, at jord der modtager organisk gødning, eroderer til vandmiljøet (udkastets §§ 33-35)

Til Miljøstyrelsens beskrivelse i høringsnotatet om, at det med den nuværende viden ikke har været muligt at udarbejde et landsdækkende kort over, hvor erosionsbegrænsende tiltag vil være nødvendige for at forhindre erosion af fosforholdig jord til vandmiljøet, bemærker Danmarks Naturfredningsforening, at der i dag findes viden om og også kortlægning af arealer, hvor der er sandsynlighed for, at der kan opstå erosion af jord, der kan bevirke forurening af vandmiljøet med fosfor fra udbragt husdyrgødning. Danmarks Naturfredningsforening anbefaler derfor, at der udarbejdes et vejledende kort, der giver et overblik over de områder, hvor der kan være risiko for jorderosion. Danmarks Naturfredningsforening bemærker videre, at det vejledende kort vil kunne være et vigtigt bidrag til kommunernes tilsynsarbejde, samt et godt bidrag for landmænd såvel som lokale i området til at få et overblik over, hvor der kan opstå problemer med jorderosion.

Landbrug & Fødevarer bemærker til foranstaltningen med udlæg af en zone langs med vandløbets, søens eller kystvandets kant, hvor der ikke foretages jordbearbejdning i efteråret, at den efterfølgende sætning, "Der kan således ikke være vintersæd", slettes, da det må være muligt at etablere vintersæd

ved direkte såning. Landbrug & Fødevarer foreslår videre, at det skal være op til landmanden at vælge mellem de 4 foranstaltninger til at imødegå erosion af jord til vandmiljøet. Derudover skal landmanden efter aftale med kommunen kunne anvende andre tiltag, der har en dokumenteret effekt. Landbrug & Fødevarer bemærker desuden, at ekstremnedbør typisk forekommer meget lokalt og dermed vil kunne forekomme langt fra DMI's vejrstationer. Der bør derfor kunne anvendes anden dokumentation end DMI's målestationer.

KL spørger til udformningen af den zone, der er beskrevet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 33, stk. 2, nr. 3, om en foranstaltning, hvor der etableres overvintrende efterafgrøder i en zone langs med vandløb, søer eller kystvandes kant for at forhindre erosion af jord hertil. KL efterspørger vejledning til både landmænd og kommune om zonens størrelse, relation til jordbund og hældning m.v. Kommunen vil, hvis der meddeles påbud, beskrive disse forhold konkret, men idet bestemmelsen gælder som en generel regel, skal landmanden forholde sig til dette også inden kommunen har konstateret erosionshændelser.

Danmarks Naturfredningsforening bemærker, at da husdyrgødning indeholder forskellige mængder fosfor afhængig af gødningstype, kan det ikke være indholdet af kvælstof, der skal være afgørende for, om jordbrugsvirksomheden skal foretage nødvendige tiltag til at imødegå jorderosion, der kan føre til fosforforurening af vandmiljøet. Danmarks Naturfredningsforening antager derfor, at det i den endelige bekendtgørelse vil blive fastlagt, hvor meget fosfor der maksimalt må udbringes pr. hektar, uden at der skal sørges for foranstaltninger til at sikre mod jorderosion under normale forhold, og foreslår, at denne grænse fastlægges til 1 kg P/ha.

KL spørger til, om et påbud om en erosionsforanstaltning vil ophæves, hvis driften omlægges til under 80 kg N pr. ha, og om der så ville skulle gives et nyt påbud, hvis driften efterfølgende igen kommer over 80 kg N pr. ha, på trods af bestemmelsen om, at påbud har gyldighed overfor senere driftsherrer og ejere af arealet.

KL spørger videre til, hvad der skal forstås ved "et passende antal tilsyn" til overholdelse af reglerne om erosionsforanstaltninger og foreslår, at "relevante" vejrforhold ændres til "normale" vejrforhold, så det stemmer overens med påbudsbestemmelsens formulering.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til Danmarks Naturfredningsforenings argument om, at der findes viden om og kortlægning af arealer, hvor der kan opstå erosion af jord, og opfordring om, at der udarbejdes et sådan vejledende kort, skal Miljøstyrelsen oplyse, at Aarhus Universitet for Miljøstyrelsen har vurderet, at det med den nuværende viden om jordtyper, hældningsgrader mv. ikke er muligt at udarbejde et kort over områder, hvor der er risiko for erosion af jord til vandmiljøet. Det har derfor ikke været muligt med den tilgængelige viden at få udarbejdet et kort over områder, hvor der skal foretages særlige dyrkningsmæssige forholdsregler for at undgå erosion til vandmiljøet.

Ift. til Landbrug & Fødevarers bemærkning til, at der specifikt i bekendtgørelsen er nævnt, at "Der kan således ikke være vintersæd" i de tilfælde, hvor der udstedes forbud mod jordbearbejdning i efteråret for at undgå erosion, skal Miljøstyrelsen anføre, at der i formuleringen af bestemmelsen er lagt til grund, at det selv ved direkte såning vil være nødvendigt med en form for jordbearbejdning, som vil øge risikoen for erosion til vandmiljøet. Ift. til ønsket om fleksibilitet til at vælge, hvilken foranstaltning der bruges til at imødegå erosion, skal Miljøstyrelsen bemærke, at landmanden generelt skal undgå at jord, der modtager husdyrgødning eroderer ned i vandmiljøet, og at der i denne situation er metodefrihed for landmanden til at opfylde denne forpligtelse. I påbudssituationen derimod, er det kommunen som ansvarlig myndighed, der fastlægger, hvordan foranstaltningen skal udformes. Dette

vil som udgangspunkt ske på baggrund af en forudgående dialog med landmanden. Miljøstyrelsen vil i vejledning til kommunerne om emnet nærmere beskrive udformning af zonen m.v. Som det fremgår af Miljøstyrelsens Notat om udkast til ny husdyrgødningsbekendtgørelse og ændring af slambekendtgørelsen af 4. maj 2017, skal zonens bredde og længde målrettes til den del af marken, hvor der er behov for at tilbageholde eroderet materiale.

Formålet med at begrænse mulige foranstaltninger til at imødegå jorderosion til de anførte 4 foranstaltninger er at beskytte landmanden mod at blive mødt med uproportionale krav. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der med de fire oplyste foranstaltninger er den fornødne fleksibilitet til at finde en løsning, der er håndterbar for den driftsansvarlige, fagligt brugbar efter kommunens vurdering og samtidig mulig at kontrollere.

Til Landbrug & Fødevarers ønske om mulighed for at vurdere 20 års hændelser ud fra andre data end fra DMI skal Miljøstyrelsen bemærke, at det er vigtigt for at kunne vurdere, om en erosion er sket som følge af en ekstremnedbørshændelse, at der er tale om officielle data af hensyn til validiteten. DMI's vejrstationer, der samler data til ugeoversigten, er fordelt over hele landet, og det er Miljøstyrelsens vurdering, at anvendelsen af disse valide og officielle data vil sikre en ensartet håndhævelse i alle kommuner.

Til Danmarks Naturfredningsforenings bemærkning om grænsen på 80 kg N pr. ha i organisk gødning skal Miljøstyrelsen bemærke, at denne er sat dels for at sikre, at reglen fanger de jordbrugsvirkensheder, som anvender organisk gødning i betydelige mængder, da det netop er merpåvirkningen forbundet med anvendelsen af organisk gødning, som reguleres med regelsættet. Derudover er der også et administrativt hensyn, hvorefter det er hensigtsmæssigt at anvende grænsen på 80 kg N pr. ha, der i forvejen kendes fra de pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven og fra husdyrefterafgrødekrafter. Et erosionsforebyggende påbud skal herefter kun gives på jorder, der modtager husdyrgødning i betydeligt omfang.

På baggrund af KL's spørgsmål vedrørende påbud har Miljøstyrelsen præciseret bestemmelsen, således at det nu fremgår tydeligt, at forpligtelsen til at iværksætte erosionsforebyggende foranstaltninger ikke omfatter arealer, der ikke er harmoniarealer. Kommunens påbud om konkrete foranstaltninger kan derfor heller ikke rettes mod et areal, der ikke er et harmoniareal. Det vil på denne baggrund være muligt for den driftsansvarlige at udtage jorden af harmoniarealet og dermed undgå et påbud om erosionsforebyggende foranstaltning. Et påbud om en erosionsbegrænsende foranstaltning vil desuden ikke have retsvirkninger, hvis arealet efterfølgende tages ud af harmoniarealet, eller jordbrugsvirkensheden anvender mindre end 80 kg N pr. ha fra husdyrgødning. Hvis arealet igen indgår i harmoniarealet, eller der igen anvendes over 80 kg N pr. ha fra husdyrgødning, vil påbuddet igen være gældende.

Et passende antal tilsyn afhænger af geografi og vejrforhold. Det har derfor ikke været muligt at angive et bestemt antal årlige tilsyn. Kommuner med kuperet landskab og jordtyper, der er specielt udsat for erosion, og hvor der anvendes en vis mængde organisk gødning på disse steder, vil skulle føre flere tilsyn end kommuner med helt flade landskaber.

Miljøstyrelsen er ikke enig i KL's bemærkning om, at "relevante vejrforhold" bør ændres til "normale vejrforhold", da det netop er hensigten, at tilsynet skal udføres efter et kraftigt regnvejr, hvor der vil være risiko for erosion.

Bemærkningerne har i det ovenfor beskrevne begrænsede omfang givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

11. Zink (udkastets § 36)

Foreningen Biogasbranchen kvitterer for, at der i udkastet til husdyrgødningsbekendtgørelse og i det tilhørende notat er kommet en række præciseringer vedrørende zink. Det gælder for eksempel i forhold til reglerne vedrørende udbringning af gylle fra bedrifter med smågrise behandlet med medicinsk zink, der bortfalder ved sammenblanding med anden gylle i biogasanlæg.

Økologisk Landsforening gør opmærksom på, at da økologiske producenter ikke kan erstatte deres gødning med handelsgødning, er det meget indgribende, hvis de forhindres i at bruge deres egen husdyrgødning som følge af, at der er anvendt medicinsk ordineret zink. I økologisk svinehold vil søerne lægge deres gødning på marken, gødning fra fravænnede grise vil derfor normalt udgøre en væsentlig del af den opbevarede gødning.

Danske Svineproducenter og Landbrug & Fødevarer mener, at Miljøstyrelsen i formuleringen af et P-loft for husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid, går videre end krævet efter de europæiske anbefalinger i forhold vet-zink. Der henvises herved til, at de europæiske anbefalinger bygger på brug af zink til smågrise i størrelsen 7-25 kg, som er en gængs størrelsesgruppe i resten af Europa, mens vi i Danmark opererer med 7-30 kg produktion, hvorfor der skal korrigeres efter vægtintervallet 6,8-25 kg i forhold til det udskilte fosfor fra smågrisehold. En sådan korrektion vil betyde, at andelen af smågrisegylle fra et normalt sohold kommer langt under 40 % af den samlede gyllemængde, og gylle dermed kan udbringes på arealerne hvert år.

Landbrug & Fødevarer foreslår i forlængelse heraf, at der i formuleringen af P-loftet for smågrise tilføjes "op til 25 kg", så der med smågrise menes grise op til 25 kg, og henviser til samme begrundelse. De foreslår også en korrektionsfaktor for fosfor for smågrise indsat i et bilag til husdyrgødningsbekendtgørelsen for at sikre overensstemmelse med beskrivelsen i produktresumé for de receptpligtige zinkoxidprodukter.

Landbrug & Fødevarer foreslår endvidere, at der indsættes en eftersætning vedrørende betingelserne for udbringning fra et opbevaringsanlæg, hvor indholdet af husdyrgødning fra smågrise overstiger 40 pct. af det samlede indhold i opbevaringsanlægget på udbringningstidspunktet, således at betingelserne ikke gælder, hvis der alene er tale om en sobesætning med tilhørende smågriseproduktion.

Hedensted Kommune foreslår, at tilsynsmyndighedens rolle i forhold til zink-reglerne genovervejes, f.eks. således, at fremfor at skulle meddele påbud, når særlige forhold er tilstede, formuleres bestemmelserne som generelle regler, som den driftsansvarlige skal overholde ved de særlige forhold.

KL bemærker, at zinkreglerne generelt kræver en betydelig tilsynsindsats og meget dokumentationsmateriale fra husdyrbruget. Tilsynet vil være meget tillidsbaseret (baseret på husdyrbrugets egenkontrol m.v.) og risikerer dermed ikke at få den effekt på miljøreguleringen af zink, som er lagt til grund. Reglerne kræver, at kommunen har overblik over husdyrbrugets udbringningsarealer, og det vil derfor være godt, at kommunen får en nem og hurtig adgang til markplaner og gødningsregnskaber, for at det ikke bliver en tung myndighedsbehandling. Kommunerne har endnu ikke overblik over, hvor mange husdyrbrug og marker der vil være omfattet.

KL spørger endvidere til, hvordan reaktionstallet beregnes. KL bemærker samtidig, at der er mange forskellige afstandskrav at forholde sig til, afhængigt af indholdet af zinkoxid. KL foreslår, at det præciseres, at det er til vandløbets øverste kant, de nævnte afstandskrav gælder.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til Økologisk Landsforenings bemærkning om, at det for økologiske producenter er meget indgribende, hvis de forhindres i at bruge deres egen husdyrgødning, og at søerne i økologisk svinehold vil lægge deres gødning på marken, således at gødning fra fravænnede grise normalt vil udgøre en væsentlig del af den opbevarede gødning, skal Miljøstyrelsen oplyse, at produktresumeeet ikke differentierer mellem økologisk og konventionel drift, hvorfor det heller ikke i den danske håndtering af produktresumeeet er muligt at stille anderledes krav til økologiske bedrifter.

Miljøstyrelsen er enig i bemærkningerne fra Danske Svineproducenter og Landbrug & Fødevarer ift. at isolere problemstillingen om zinktilførsel med gylle til smågrise op til 25 kg. En højere afgangsvægt vil give betydeligt mere fosfor fra smågrise, uden at zinktilførslen forøges, da medicinsk zink kun må bruges til smågrise op til 10 uger, hvor de typisk vejer 25 kg. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt at indføre en korrektion, således at der kun medregnes husdyrgødning fra smågrise op til 25 kg. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at dette er i overensstemmelse med produktresumeeet, idet det heri er angivet, at andelen på 40 % fra smågrise er fastsat ud fra den normale sammensætning, når husdyrgødning fra søer og tilhørende smågrise opbevares sammen. Grænsen på 14 kg P/ha er fastsat på baggrund af produktresumeeet, idet grænsen er beregnet ud fra andelen af smågrise-gylle ved en normal produktion af søer og smågrise på ca. 40 % kombineret med fosforloftet for søer og smågrise på 35 kg P/ha. Miljøstyrelsen er derfor enig med Danske Svineproducenter og Landbrug & Fødevarer i, at så længe der i et lager opbevares husdyrgødning fra både søerne og de tilhørende smågrise, er lageret ikke omfattet af de særlige krav til udbringning fra lagre med over 40 % husdyrgødning fra smågrise.

På baggrund af bemærkningerne fra Danske Svineproducenter og Landbrug & Fødevarer har Miljøstyrelsen justeret bestemmelsen i § 36, således at det nu fremgår af bestemmelsen, at den alene finder anvendelse for smågrise op til 25 kg. Videre har Miljøstyrelsen indsat en korrektionsformel i § 36, stk. 5, der sikrer, at der i forhold til de særlige regler for husdyrgødning med over 40 % husdyrgødning fra smågrise, der behandles med receptpligtig medicinsk zinkoxid, ikke medregnes al smågrise-gylle men alene smågrise-gylle fra smågrise op til 25 kg. Miljøstyrelsen vil i en vejledning udarbejde en tabel, som udfolder den angivne formel.

Endelig har Miljøstyrelsen indsat et nyt stk. 8, hvorefter stk. 7 ikke finder anvendelse, såfremt der i et lager udelukkende opbevares husdyrgødning fra søer og de tilhørende smågrise. Indførelsen af stk. 8 gør det overflødig for landmanden og tilsynsmyndigheden at beregne, om andelen af indholdet i et opbevaringsanlæg, der stammer fra smågrise op til 25 kg, overstiger 40 %. Så længe en beholder alene indeholder husdyrgødning fra søer med tilhørende smågrise, vil de særlige krav i stk. 7 ikke gælde. Det er således alene i den situation, hvor et opbevaringsanlæg anvendes til husdyrgødning fra smågrise op til 25 kg - f.eks. hvis smågrisene produceres på en særskilt ejendom med eget opbevaringsanlæg, og kun tilføres mindre mængde anden organisk gødning - at det er relevant at beregne, om indholdet af husdyrgødning fra smågrise op til 25 kg udgør over 40 % af opbevaringsanlæggets samlede indhold af fosfor.

Miljøstyrelsen vil i forbindelse med en senere ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen overveje Hedensted Kommunes forslag om i højere grad at formulere zink-bestemmelserne som generelle regler, driftsansvarlige skal overholde, uden at kommunen har meddelt påbud. Til KL's bemærkning om, at zink-reglerne kræver en betydelig tilsynsindsats, dokumentationsmateriale, overblik over husdyrbrugets udbringningsarealer m.v. skal Miljøstyrelsen bemærke, at kommunerne ift. gødningsregnskaberne har mulighed for at få en databehandlaftale, hvilket betyder, at de får læseadgang til gødningsregnskaberne. Derved kan kommunen selv gå ind og læse i de indberettede gødningsregnskaber. I følge Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har 50-60 kommuner allerede i dag en sådan aftale, og de resterende kommuner kan anmode om en sådan aftale, hvis de har behov for en læseadgang. Det er i øvrigt

Miljøstyrelsens vurdering, at antallet af husdyrbrug med en høj koncentration af smågrise er begrænset.

I forhold til bemærkningerne fra KL kan Miljøstyrelsen oplyse, at reaktionstallet fremgår direkte af jordbundsanalyserne, som typisk er angivet på et kort. Miljøstyrelsen vil vejlede omkring, hvorledes flere reaktionstal på samme mark skal håndteres, og hvordan påbuddet om kalkning kan beregnes og fastsættes. Vedrørende afstandskravene skal Miljøstyrelsen bemærke, at der er mange afstandskrav til vandløb og vandmiljøer i bekendtgørelsen og i anden miljøregulering, hvorfor der kan henvises til eksisterende praksis i forhold til definitionen og afgrænsningen af vandløb, søer osv.

Bemærkningerne har som ovenfor beskrevet givet anledning til ændringer af bekendtgørelsesudkastet.

12. Kvælstof

12.1. Husdyrefterafgrødekravet (udkastets § 37, jf. bilag 3)

Foreningen Biogasbranchen anmoder om en bekræftelse på, at den hidtidige ubegrundede udløsning af øgede efterafgrødekrav ved afgang af husdyrgødning grundet fejl i it-beregningsværktøjet er løst.

KL kommenterer, at i husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 3, tabel 1 over husdyrefterafgrødekrav, er Knudedyb og Grådyb i Vadehavet ikke angivet med et husdyrefterafgrødekrav og bemærker, at i oplandsnr. 80 er Juvre Dyb, Lister Dyb med flere nævnt. KL spørger, om de to førstnævnte dyb hører under oplandsnr. 80.

Danmarks Naturfredningsforening bemærker til Miljøstyrelsens præcisering af, at økologiske jordbrugsvirksomheder i forhold til husdyrefterafgrødekravet også tæller virksomheder, som har ansøgt om autorisation som økologisk jordbrugsvirksomhed, at det vil være hensigtsmæssigt, at det fastlægges i bekendtgørelsen, hvad der skal forstås ved økologiske jordbrugsvirksomheder. Danmarks Naturfredningsforening spørger videre til, på hvilket grundlag Miljøstyrelsen vil overvåge, om definitionen på økologiske jordbrugsvirksomheder i forhold til efterafgrødekravet i ikke ubetydeligt omfang giver anledning til at undtage virksomheder udover dem, der har en begrænset kvælstofpåvirkning fra anvendelsen af organisk gødning.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til bemærkningen fra Foreningen Biogasbranchen om, hvorvidt afgang af husdyrgødning fortsat indebærer et øget efterafgrødekrav, skal Miljøstyrelsen henvise til Miljøstyrelsens Teknisk notat om datagrundlag for beregning af husdyrefterafgrødekrav af den 13. januar 2017. Heraf fremgår det, at husdyrefterafgrødekravet til compensation for stigning i udbragt organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, beregnes på baggrund af gødningsregnskabsdata om ikke-udnyttet kvælstof udbragt med organisk gødning inden for oplandene, dvs. den del af kvælstoffet i den udbragte gødning, der ligger ud over udnyttelseskravet, som fastsat i gødskningsbekendtgørelsen. Stigningen i mængden af ikke-udnyttet kvælstof omregnes til et husdyrefterafgrødekrav på oplandsniveau, som modsvarer nitratudvaskningen fra stigningen. På bedriftsniveau er husdyrefterafgrødekravet uafhængigt af udnyttelseskravet og andelen af ikke-udnyttet kvælstof. Det er således uden betydning for størrelsen af efterafgrødekravet, om den anvendte gødning er afgasset eller ej.

Miljøstyrelsen kan bekræfte KL i, at opland nr. 80 Juvre Dyb, Lister Dyb m. fl. også omfatter Knudedyb og Grådyb.

Til Danmarks Naturfredningsforenings bemærkning vedrørende definition af økologiske jordbrugsvirksomheder i forhold til husdyrefterafgrødekravet skal Miljøstyrelsen gøre opmærksom på, at definitionen fremgår af bestemmelsen om husdyrefterafgrødekravet. Miljøstyrelsen vil på baggrund af gødningsregnskabsdata følge udviklingen, herunder ift. omfanget, lokaliseringen m.v. af jordbrugsvirksomheder med økologisk autorisation, som har tilladelse til samdrift, dvs. hvor en del af bedriften drives konventionelt.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

12.2. Harmonikravet (udkastets § 43)

Økologisk Landsforening bemærker i forhold til bestemmelsen om harmoniareal og opgørelsen af den tilladte mængde udbragte husdyrgødning, at det for at give et incitament til at give plads til læhegn, bræmmer og naturelementer i øvrigt vil være en fordel, at kvælstofloftet opgøres på det samlede areal eksklusiv arealer med bygninger, gårdspladser, lagerpladser, private haver, moser og skove. Økologisk Landsforening foreslår derfor, at der gives mulighed for at forpligte sig på at holde sig under et total kvælstofloft (dvs. omfattende alle kvælstofgødninger, ikke kun husdyrgødning) på f.eks. 95 kg udnyttet N pr. ha opgjort på ejendommens arealer eksklusiv arealer med bygninger, gårdspladser, lagerpladser, private haver, moser og skove. Når landmanden vælger denne løsning, forpligtes vedkommende alene på at redegøre for indkøb og lagerbeholdning som dokumentation for overholdelse. Hvis de skal opmåles og tegnes ud af ejendommen, så viger den gode vilje for det tunge bureaukrati, der følger med.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til Økologisk Landsforenings forslag om, at opgørelsen af harmoniarealer og kvælstofloftet skal give plads til læhegn, bræmmer og naturelementer i øvrigt, skal Miljøstyrelsen bemærke, at harmoniarealet er centralt i forhold til implementering af nitratedirektivet, og at det ikke er muligt at udvide begrebet til at omfatte læhegn, bræmmer og naturelementer. I forhold til at udarbejde en særlig regulering for økologiske bedrifter, som omfatter arealerne og er baseret på andre principper, kan oplyses, at dette er vanskeliggjort af, at arealreguleringen også for økologiske bedrifter i høj grad baseres på gødningsregnskaberne, som har et entydigt system for håndtering af overførsler af gødning, efterafgrøder m.v. mellem bedrifter. Det er derfor vanskeligt at gennemføre særlige arealkrav med andre principper målrettet særlige bedrifter.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

12.3. Implementering af nitratedirektivet

Landbrug & Fødevarer finder det ærgerligt, at Miljøstyrelsen mener, at affald også er indeholdt i nitratedirektivets definition af gødning, og at kravene dermed bliver KO-belagt. Landbrug & Fødevarer ønsker imidlertid at sætte spørgsmålstegn ved, om tilføjelse af affald til bestemmelserne bør indeholdes i den nuværende ordlyd af nitratedirektivet. Landbrug & Fødevarer henviser herved til nitratedirektivets 3. og 11 betragtning, der særligt fremhæver reguleringen af husdyrgødning og kvælstofholdig kunstgødning. Videre henviser Landbrug & Fødevarer til, at der ifølge nitratedirektivets ordlyd gælder et klart proportionalitets- og nødvendighedskriterium, idet foranstaltninger for det første skal ske med henblik på opfyldelse af nitratedirektivets art. 1, (være forebyggende), og for det andet være vedtaget i overensstemmelse med den i artikel 5, stk. 5 krævede fremgangsmåde, hvorefter foranstaltningerne skal være nødvendige, effektive og rentable.

Landbrug & Fødevarer bemærker til bestemmelsen vedrørende kvægundtagelsen, at formuleringen "...som har ansøgt om anvendelse af undtagelsen.." er meget indforstået, og at undtagelsen som minimum skal ændres til "kvægundtagelse".

Miljøstyrelsens bemærkninger

Efter Miljøstyrelsens vurdering kan betragtninger i nitratdirektivets præambel og retsprincipper for fortolkningen af direktivet ikke føre til en forståelse af nitratdirektivet, der ikke stemmer overens med ordlyden af direktivets bestemmelser, herunder definitionen af gødning. Det er på denne baggrund Miljøstyrelsens og Landbrugs- og Fiskeristyrelsens vurdering, at bestemmelser om anvendelse af affald til jordbrugsformål med henvisning til nitratdirektivets definitioner og KO-forordningen skal omfattes af kravene om krydsoverensstemmelse. Det bemærkes, at anvendelsen af kvælstof fra affald allerede indgår i andre KO-belagte krav.

Miljøstyrelsen er imidlertid enig med Landbrug & Fødevarer i, at det er foreneligt med nitratdirektivet at undtage gødningstyper med et meget lavt kvælstofindhold.

Miljøstyrelsen og Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vurderer, at der kan indsættes en bagatelgrænse i krydsoverensstemmelsesbekendtgørelsen, således at alene anvendelse af affald med et kvælstofindhold på over 0,3 kg N/ton omfattes af KO-krav 1.13, 1.15 og 1.16.

I forhold til anvendelsen af betegnelsen "undtagelsen" er Miljøstyrelsen enig med Landbrug & Fødevarers bemærkning og har på denne baggrund ændret i bestemmelsen, så der nu i stedet står "kvægundtagelsen", og der er indarbejdet en henvisning til bilag 2 i bestemmelsen.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til andre ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

12.4. Henvisninger til plantedækkebekendtgørelsen (udkastets kapitel 12)

Landbrug & Fødevarer anfører, at det ikke er læsevenligt med de mange henvisninger i kapitel 12 til plantedækkebekendtgørelsen og foreslår, at der fokuseres på forskellene og ellers henvises til plantedækkebekendtgørelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen og Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har vurderet, at udformningen af kapitel 12 er lovteknisk korrekt, men anerkender, at det er vanskeligt ud fra bekendtgørelsesteksten at få overblik over ligheder og forskelle mellem de pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøderne. Styrelserne har derfor iværksat en vejledningsindsats med henblik på at formidle reglerne om husdyrefterafgrøderne, herunder samspillet til de øvrige efterafgrødeordninger. På Landbrugs- og Fiskeristyrelsens hjemmeside er det således muligt at se et faktaark over alle efterafgrødeordninger, og husdyrefterafgrøderne vil blive beskrevet nærmere i Landbrugs- og Fiskeristyrelsens Vejledning om gødsknings- og harmonireglerne for planperioden 2017/2018.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

13. Fosfor (udkastets kapitel 13)

13.1. Reguleringsmodellen

Bæredygtigt Landbrug anfører, at det ikke er dokumenteret, at der er sammenhæng mellem tilførsel af fosfor til arealerne og udledning af fosfor til vandmiljøet. Det er derimod velkendt, at fosfor opløses i jordvæsken og dermed kan give risiko for fosforudledning på dyrkede arealer, som er forsumpede eller vandmættede i perioder. Derudover stammer en stor andel af fosforudledningen fra partikler i form af brinkerosioner. Bæredygtigt Landbrug er enig i, at det er fornuftigt at sætte fokus på at reducere fosforudledning, men det skal være fagligt dokumenteret, så der sættes ind, hvor det har en effekt. Bæredygtigt Landbrug henviser til Miljøstyrelsens nuværende vejledning, hvoraf det fremgår, at:

"[...]Drift af husdyrbrug medfører et fosfortab til vandmiljøet, men der findes på nuværende tidspunkt ikke beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til areaerne og tab af fosfor til vandmiljøet. Vurderingen af fosfortab fra et ansøgt projekt skal således baseres på en generel risikovurdering.[...]"¹.

Bæredygtigt Landbrug nævner, at de i forbindelse med ændring af husdyrgodkendelsesloven kritiserede den generelle regulering for fosfor. Som svar herpå fremgik af høringsnotatet:

"[...]Miljø- og Fødevareministeriet er også enig i ønsket om at målrette indsatsen til områder, hvor bindingskapaciteten i jorden på sigt risikerer at blive opbrugt, og hvor der er særligt store tab til vandmiljøet. Der er dog ikke på nuværende tidspunkt en tilstrækkelig god kortlægning til at dette kan håndteres som generelle regler. Miljø- og Fødevareministeriet vil frem til 2022 arbejde på at udvikle et kortgrundlag, som kan danne grundlag for en mere målrettet fosforindsats. Som et første skridt foreslår Miljø- og Fødevareministeriet en indsats på områder, hvor der er konstateret erosion, og ministeriet ser gerne en videreudvikling på dette område i takt med, at viden om placeringen af områder, hvor bindingskapaciteten i jorden på sigt risikerer at blive opbrugt, forbedres. Efter ministeriets vurdering er dette ikke blot et spørgsmål om »våde jorde«, idet fosfortabet fra våde jorde afhænger af mange forhold ligesom visse vådområder omvendt kan være et virkemiddel i forhold til at reducere fosfortabet til vandmiljøet. Endvidere bemærkes det, at den foreslåede fosforregulering i en række henseender er skærpet.[...]"

Bæredygtigt Landbrug spørger til, hvilken ny viden der er kommet frem, som gør, at man kan gå fra en risikotilgang til en generel fosforregulering. De spørger videre til det videnskabelige grundlag for at skærpe fosforreguleringen, herunder faktuelle videnskabelige undersøgelser, der er begrundelsen for paradigmeskiftet på dette område. Bæredygtigt Landbrug stiller også spørgsmål til det arbejde, der skal pågå indtil 2022, samt hvordan ministeriet forestiller sig, at virkemidler som f.eks. minivådområder skal indgå, så danske landmænd kan forøge fosforforbruget. Bæredygtigt Landbrug anmoder videre om at få fremsendt og uddybet den afvejning, som er beskrevet i høringsnotatet for husdyrgodkendelsesloven: *"Indledningsvist skal Miljø- og Fødevareministeriet bemærke, at den foreslåede fosforregulering er udtryk for en afvejning af hensynet til miljøet over for hensynet til erhvervets muligheder for at indrette sig på de nye krav."*

I forbindelse med Bæredygtigt Landbrugs hørings svar til husdyrbrugloven i efteråret 2016 skrev Bæredygtigt Landbrug en anmodning, om detaljeret og grundig beskrivelse i høringsnotatet af følgende, som nu gentages: *"[...]Jeg må anmode om en vurdering af fosforudledningen fra en mark, der er veldrænet og kan komme af med vandet og en vurdering af fosforudledningen fra en våd, forsumpet eller oversvømmet mark, der ikke kan komme af med vandet. Denne vurdering kunne passende opstilles for forskellige jordtyper med forskellig beliggenhed og med forskellige fosfortal. Det er afgørende, at ministeriet ikke opstiller en fosforregel, der er velmenende, men i sidste ende reelt ikke sikrer imod fosfor i vandmiljøet.[...]"*

Bæredygtigt Landbrug anfører, at fosforlofterne ikke synes at tage hensyn til, hvor meget fosfor der årligt fjernes fra arealerne, og mener derfor, at lofterne ikke er fagligt funderet, fjernelsen af fosfor afhænger af udbytte, afgrøde, fjernelse af halm osv. Derudover finder Bæredygtigt Landbrug, at det er uforståeligt, at bekendtgørelsen bygger på fosfortal, når det er veldokumenteret, at fosfortallet er en meget usikker metode til bestemmelse af tilgængeligheden af fosfor. Der bør indføres mulighed for justering af fosfortildelingen ud fra mere valide metoder som f.eks. DGT-metoden. Bæredygtigt Land-

¹ <http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering+Ophobning+af+fosfor+i+landbrugsjorden+11>

brug opfordrer til, at Miljø- og Fødevarerministeriet rådfører sig med f.eks. lektor Søren Husted, KU, som er specialist i dette.

Med hensyn til anvendelsen af fytase i foder til at sikre høj udnyttelse af fosfor bemærker Bæredygtigt Landbrug, at det ikke er fagligt afklaret, hvordan fosforet i gyllen opfører sig i forhold til plantetilgængelighed, når der anvendes fytase. Bæredygtigt Landbrug fremsætter, at fosforlofterne ikke kun virker mod ingen forringelser, som forudsat i Fødevarer- og Landbrugspakken, men som en direkte stramning, når handelsgødning fremover skal indregnes i beregningen af fosforloftet. Anvendelse af fosforgødning er på visse arealer helt afgørende for etablering af eksempelvis majs og vintersæd. Det betyder, at lofterne vil virke med stor forskellighed i forhold til jordtyper og klimaforhold, hvilket er helt urimeligt.

KL bemærker til bestemmelsen om fosforlofter for bedrifter, der ikke er jordbrugsvirksomheder, og tilsyn hermed, at det er en større opgave, når kommunerne skal identificere disse bedrifter, og at disse tilsyn ikke er omfattet af tilsynsbekendtgørelsen. KL udtrykker bekymring for, at dette kan blive en noget ressourcekrævende opgave. Der lægges også op til, at kommunerne skal se på dyreholdets størrelse og selv indhente oplysninger om arealer, og der er risiko for, at det bliver tidskrævende at få dokumentation fra disse ejendomme, som ikke fører gødningsregnskab eller lign. Kommunerne vil få flere tilsyn hos de ejendomme, som har ligget i gråzonen mellem ikke-erhvervsmæssigt dyrehold og 3 dyreenheder. Hedensted Kommune undrer sig over, at der i høringsversionen af husdyrgødningsbekendtgørelsens tilsynsbestemmelse henvises til § 46 i stedet for § 50 for i forbindelse med kommunalbestyrelsens tilsynsopgaver.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til bemærkningerne fra Bæredygtigt Landbrug vedrørende afvejning af hensynet til miljøet over for hensynet til erhvervets muligheder skal Miljøstyrelsen bemærke, at hensigten med den nye generelle fosforregulering er, at den skal erstatte den indirekte begrænsning af fosfortilførslen, der ind til nu har været der i form af harmonikravene plus de eventuelle arealvilkår som fremgår af individuelle miljøgodkendelser. Med den nye generelle regulering ophæves alle eksisterende arealvilkår i husdyrbrugenes tilladelser og godkendelser og de generelle fosforlofter skal i sammenhæng med de skærpede fosforlofter, der introduceres i 2018, sikre at der samlet set opnås en tilsvarende beskyttelse som med den nuværende regulering. Baggrunden for den foreslåede fosforregulering er ønsket om at kunne skille arealdelen ud af husdyrbrugets miljøgodkendelse, som det længe har været ønsket af erhvervet. De administrative lettelser kan ikke opnås, hvis den nuværende risikobaserede regulering i form af fosforklasserne opretholdes.

Ved indførslen af fosforlofter forventes tilførslen af fosfor på længere sigt at blive lidt mere jævnt fordelt på arealerne, hvor bedrifter med dyretyper, hvor husdyrgødningen med det højeste fosforindhold over tid får krav om at nedbringe tilførslen i forhold til de indirekte tilladte fosformængder, jf. de nuværende harmoniregler. Selv efter indførelse af fosforlofter vil der forekomme en fosforakkumulering på størstedelen af harmoniarealet, hvorved bindingskapaciteten i jorden på sigt risikerer at blive opbrugt. Dette betyder ikke, at fosfortabsrisikoen på disse arealer nedsættes, men at det tager længere tid at opbruge jordens bindingskapacitet for fosfor på disse arealer og dermed reduceres fosfortabsrisikoen fremadrettet.

Hensigten med de skærpede fosforlofter er, at de som supplement til de generelle fosforlofter skal bidrage til at bremse ophobningen af fosfor i jord særlig i oplande til søer målsat i vandområdeplanerne, hvor der vurderes at der er størst risiko for en ændring af tilstandsklasse ved evt. øget fosfortilførsel.

Til Bæredygtigt Landbrugs spørgsmål til det arbejde, der skal pågå indtil 2022 kan Miljøstyrelsen oplyse, at fosforrisikoområder defineres som områder, hvor der er en effektiv transportvej, som forbinder et højt indhold af fosfor i jorden med et vandområde. Placering af de arealer, hvor der er størst risiko for fosfortab er ikke med eksisterende viden kendt. Derfor har Miljø- og Fødevarerministeriet igangsat en forbedret fosforrisikokortlægning for at kortlægge de arealer, hvor risikoen for fosfortab er størst sammenholdt med de vandområder, som vurderes værende fosforfølsomme. Dette gennemføres i regi af et projekt på Aarhus Universitet i perioden fra 2017 til ultimo 2019. I projektet udarbejdes frem mod en ny generation af natur- og vandområdeplaner en fosforkortlægning af dyrkningsjord og vandområder i Danmark. Projektet skal danne grundlag for en fremadrettet, målrettet regulering af fosfor, som kan differentieres i forhold til de områder, hvor det fremgår, at risikoen for fosfortab er stor, samt hvor vandmiljøet er fosforfølsomt. I projektet indgår også en kildeopsplitning af fosfortabet, eftersom resultatet af projektet skal indgå i den fremtidige husdyrregulering, hvor det primære fokus er en regulering af landbrugsbidraget.

Derudover vil Miljø- og Fødevarerministeriet undersøge muligheden for udarbejdelse af et fosforvirke-middelkatalog frem mod vandområdeplan 2022-2027, herunder eventuel anvendelse af virkemidler som f.eks. minivådområder. Hensigten med risikokortlægningen er at supplere fosforlofterne med en mere målrettet regulering.

Til Bæredygtigt Landbrugs bemærkning om fosfortallet som metode til bestemmelse af tilgængeligheden af fosfor, skal Miljøstyrelsen bemærke, at den med den nye fosforregulering er muligt at korrigere bedriftens fosforloft ved dokumentation af, at bedriftens samlede fosfortal er lavere end 4,0. Til dokumentation af fosfortallet anvendes Olsen P-analysemetoden til bestemmelse af jordens fosfortal (mg P/100 g jord). Den nuværende analysemetode er beskrevet i Plantedirektoratets fælles arbejdsmetoder for jordbundsanalyser fra 1994. Aarhus Universitet har for Miljøstyrelsen i et projekt fra 2015 undersøgt validiteten af Olsen P-analysemetoden sammenlignet med andre analysemetoder til bestemmelse af jordens P-tal, herunder DGT-metoden (Diffusive Gradient in Thin film) (DCA report no. 071. Diffusive (Validity and analytical robustness of the Olsen soil P test and other agronomic soil P tests used in Northern Europe, Rubæk (ed.), 2015). Det blev her vurderet, at DGT-metoden er anvendelig til estimering af jordes plantetilgængelige fosforpulje, men metoden er stadig bedst egnet til forskningsformål, da der stadig er behov for yderligere undersøgelser og validering af metodens anvendelighed til brug ved rutineanalyser.

Som opfølgning på dette projekt blev der på baggrund af projektets konklusioner og på opfordring af den tilknyttede følgegruppes anbefalinger, rundsendt en midlertidig opdatering af den nuværende metodebeskrivelse til Olsen P-analyser til de danske udbydere af fosfortalsanalyser. Denne opdatering indeholdt præciseringer af forskellige parametre for gennemførelse af Olsen P-analysen hos de kommercielle laboratorier. Der blev derudover iværksat et følgeprojekt, hvor effekten af udvalgte præciseringer af analysemetoden er blevet testet for deres effekt på minimering af analyseusikkerheden. Resultaterne fra dette projekt vil blive offentliggjort ved dets afslutning.

Til Bæredygtigt Landbrugs bemærkning om anvendelsen af fytase og plantetilgængelighed skal Miljøstyrelsen bemærke, at plantetilgængeligheden af forskellige gødningstyper ikke tages i betragtning i den nye fosforregulering. Fosfor er ved tilførsel til jorden et mindre mobilt næringsstof end kvælstof, og dets umiddelbare tilgængelighed vil ud over gødningstypen afhænge af flere faktorer, så som jordtype, øvrige jordbundsforhold m.v. samt afgrødevalg. Til forskel fra kvælstof vil andelen af umiddelbart tilgængeligt fosfor oftest udgøre en væsentlig lavere andel af den totale mængde tilførte fosfor, hvilket kan være på et varierende niveau afhængigt af gødningstypen. Den resterende mængde fosfor fra gødningen vil mobiliseres og dermed gøres tilgængelige for planterne over en længere tidshorisont.

Det er på nuværende tidspunkt med den nuværende viden vurderingen, at der ikke er basis for at differentiere fosforreguleringen på basis af gødningstypers tilgængelighed.

Miljø- og Fødevarerministeriet vil frem mod 2019 iværksætte en faglig udredning og evaluering af fosforlofterne inden for de enkelte gødningskategorier. Denne evaluering vil blive udarbejdet på baggrund af bl.a. nyeste viden og teknologiske muligheder, herunder viden om startgødning, tilgængelighed af fosfor i forskellige husdyrgødninger samt fraførsel af fosfor i forskellige sædskifter. Undersøgelse af viden om effekten af fytase i foder til at sikre en høj udnyttelse kan inddrages i denne udredning.

Vedrørende KL's bemærkninger om kommunernes kontrol af fosforloftet for små bedrifter uden gødningsregnskab skal Miljøstyrelsen bemærke, at reglerne kun gælder for erhvervsmæssige dyrehold, og at kommunen som følge af anmeldereglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har kendskab til husdyrproduktionen på disse ejendomme. Dette kan evt. suppleres med oplysninger fra CHR-registeret. I forhold til udbringningsarealet vil Miljøstyrelsen arbejde for, at kommunerne på en smidig måde kan få data fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen omkring de arealer, som der søges tilskud til, på bedrifter som ikke får udarbejdet gødningsregnskab. Kommunerne vil dermed have de nødvendige redskaber til at vurdere fosforudbringningen per hektar.

I forhold til henvisningsfejlen i bestemmelsen om tilsynskompetence, som Hedensted Kommune berører i sit høringssvar, er denne rettet. Bemærkningerne har ikke givet anledning til andre ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

13.2. Fastsættelse af fosforlofterne

Landbrug & Fødevarer bemærker i relation til indførelsen af fosforlofter, at særligt mink, fjerkræ samt den økologiske produktion vil få behov for at finde yderligere arealer til udbringning af husdyrgødningen, hvorved de reelt vil opleve en skærpelse af harmonikravet. Landbrug & Fødevarer er desuden bekymrede for de yderligere skærpelser i fosforlofterne, der påtænkes indført allerede fra 2018. Det er helt centralt, at der ikke er bedrifter, som rammes unødigt og helt urimeligt hårdt af de nye krav. Landbrug & Fødevarer skal kraftigt opfordre til, at de løbende og voldsomme stramninger i fosforreguleringen - som fremgår af husdyrbrugloven - udelukkende indføres på et solidt fagligt grundlag, hvor der tages hensyn til de enkelte produktionsgrenes muligheder for at tilpasse sig de nye krav (eksempelvis via fodring og teknologi). Det er ligeledes meget centralt, at der indføres rimelige og lange overgangsordninger for husdyrbrug, der kommer særligt i klemme.

Landbrug & Fødevarer bemærker til kravet om dateret udskrift fra NorFor med kode og indhold i forbindelse med dokumentationen for egne værdier til beregning af type 2-korrektion, at det er et vanskeligt krav, der ikke har værdi, fordi der sjældent ændres P-værdier i NorFor, og hvis der gør, og der opstår tvivl, har NorFor en log, der kan vise værdierne og tidspunkt for ændringer.

Til formuleringen af § 57 om opdeling af forarbejdet husdyrgødning i forskellige gødningstyper på baggrund af fosforindhold og -sammensætning, bemærker Landbrug & Fødevarer, at det vil være godt med en præcisering af "...forskellige gødningstyper", evt. med en henvisning til f.eks. § 45, stk. 1, nr. 1-4. Landbrug & Fødevarer bemærker videre, at siden dokumentationsperioden for planperioden 2017/2018 af praktiske hensyn er forkortet fra 12 til 6 mdr., jf. bekendtgørelsesudkastets § 54, stk. 4, bør antallet af foderkontroller jf. § 54, stk. 2, nr. 3, for planperioden 2017/2018 være 2 i stedet for 4.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer omkring konsekvenserne for visse typer husdyrbrug vil Miljøstyrelsen henvise til lovbemærkningerne, hvor kravene klart fremgår, og hvor kravene

er resultatet af en længere proces, hvor der netop også har været fokus på konsekvenserne for forskellige typer husdyrbrug.

Vedrørende anvendelsen af NorFor i forbindelse med type 2-korrektioner arbejder Miljøstyrelsen videre med henblik på at gøre anvendelse af egne foderoplysninger mere smidige og retvisende ved en senere bekendtgørelsesændring. Miljøstyrelsen er enig med Landbrug & Fødevarer i, at antallet af foderkontroller for jordbrugsvirksomheder, der anvender korrektionen i planperioden 2017/2018, bør være 2 i stedet for 4 og har på denne baggrund rettet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 2, nr. 3.

Til Landbrug & Fødevarers ønske om en præcisering af begrebet "forskellige gødningstyper" i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 57 skal Miljøstyrelsen bemærke, at bestemmelsen er parallel til gødningsbekendtgørelsens § 19, og at ændringer efter Miljøstyrelsens vurdering bør ske i regi af gødningsloven.

Bemærkningerne har ikke udover det ovenfor beskrevne givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

13.3. Beregning af fosforlofter i forhold til fælles biogasanlæg

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at fosforlofterne udformning bliver en udfordring for drift af fælles biogasanlæg. Specielt undtagelseskvægbrug vil få ulemper ved at få afgasset deres gylle fremover. Det kan næppe have været hensigten at bremse udviklingen af biogas og på den måde tilskynde undtagelsesbrugene til ikke at afgasse gylle.

Foreningen Biogasbranchen anfører, at det er uhensigtsmæssigt, at overskriften til §§ 55-57 er afgasset biomasse, når bestemmelserne ikke omhandler afgasset biomasse, men forarbejdningsanlæg, hvor der skal ske en yderligere forarbejdning end afgangningen, samt forbrændingsanlæg. Til § 44, stk. 3, nr. 1, om beregning af P-gennemsnitsloftet i forbrugt og afgivet gødning bemærker Foreningen Biogasbranchen, at "end" i tredje linje bør ændres til et komma, da fælles biogasanlæg vel ikke er at regne for en jordbrugsvirksomhed.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til bemærkningerne fra Bæredygtigt Landbrug skal Miljøstyrelsen bemærke, at flere høringsvar fra branchen peger på en række positive elementer ved de nye regler i forhold til at fremme biogasanlæg og genanvendelse af affald bl.a. den enklere VVM-behandling af biogasanlæg, der følger af, at arealpåvirkningen nu blot kan henvise til de nye målrettede regler i medfør af husdyrbrugloven. Miljøstyrelsen er opmærksom på udfordringerne for undtagelsesbrug, idet de med et fosforloft på 35 kg P/ha og en fosforberigelse i biogasanlægget ikke kan udbringe samme kvælstofmængder med husdyrgødningen som tidligere. De fastsatte fosforlofter er en del af grundlaget for meddelelsen af den nye kvægundtagelse i 2017.

Til bemærkningerne fra Foreningen Biogasbranchen om, at overskriften til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 55-57 er misvisende, fordi bestemmelserne også omhandler andet end afgasset biomasse, kan Miljøstyrelsen oplyse, at overskriften er ændret til "afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning". Miljøstyrelsen er desuden enig med Foreningen Biogasbranchen i, at formuleringen af § 44, stk. 3, nr. 1, er misvisende i høringsudkastet til ny husdyrgødningsbekendtgørelse, og Miljøstyrelsen har på denne baggrund præciseret bestemmelsen.

Det bemærkes desuden, at Miljøstyrelsen har justeret bestemmelsen om, hvordan gennemsnitsloftet for afgasset husdyrgødning, som et fælles biogasanlæg afgiver, skal fastsættes. Bestemmelsen tog tidli-

gere ikke højde for den situation, hvor et fælles biogasanlæg afgiver gødning uden en forudgående afgang. For at gøre reguleringen så enkel og administrerbar som muligt har Miljøstyrelsen ændret bestemmelsen, således at det fastsatte gennemsnitsloft for fosfor omfatter al gødning afgivet fra et fælles biogasanlæg. Miljøstyrelsen har desuden med henblik på at øge læsevenligheden opdelt høringsudkastets § 45, stk. 2, i flere stykker.

Bemærkningerne har givet anledning til de oven for beskrevne ændringer.

13.4. Tildeling af tre års fosfor fra affald

Dansk Industri er bekymret for, om de ændrede fosforanvendelsesregler vil være problematiske for genanvendelsen af affaldsprodukter, særligt på mindre bedrifter hvor anvendelse af affaldsprodukt på 1/3 af arealet kan være urentabelt, og en mindre udspredding pr. ha kan være såvel teknisk som økonomisk u hensigtsmæssig. Det er Dansk Industris samlede vurdering, at omlægningen i slambekendtgørelsen er fornuftig, men de finder ikke, at de opregnede administrative lettelser kommer de affaldsproducerende virksomheder til gode; de skal derimod fremadrettet forholde sig til regler i to forskellige bekendtgørelser.

HedeDanmark finder det hensigtsmæssigt, at der pragmatisk lægges op til, at der fortsat kan tildeles tre års mængder af organiske gødninger hvert tredje år ved at tildele den samlede mængde til en tredjedel af arealet. Biogasbranchen forventer, at dette også gælder for tilførsel af fx fiberfraktionen fra afgasset husdyrgødning.

Landbrug & Fødevarer kritiserer, at muligheden for at beregne fosforloft som henholdsvis 3- eller 10 års gennemsnit for landbrugsjord og skov forsvinder af administrative hensyn. Forslaget vil ifølge Landbrug & Fødevarer fordyre udnyttelsen af restprodukter som slam til jordbrugsformål, hvilket ikke hænger sammen med et generelt øget fokus på at fremme recirkulering og udnyttelse af restprodukter.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Overførsel af reglerne om anvendelse af kvælstof og fosfor fra affald til jordbrugsformål giver landmænd og myndigheder én indgang, gødningsregnskabet, til at planlægge og kontrollere det samlede forbrug af fosfor fra organisk gødning og på sigt også bioaske på landbrugsjord. Ændringen indebærer samtidig en ensretning af reguleringen, således at begrænsningerne i fosforanvendelsen gælder på årsbasis. Dette er i forhold til håndtering af affald en stor administrativ fordel.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at denne regelændring ikke er til hinder for fortsat anvendelse af en depotgødskningsstrategi. Den foreslåede regulering udelukker således ikke, at eksempelvis 1/3 af bedriftens arealer i en planperiode tildeles 90 kg fosfor det enkelte år, såfremt 2/3 af bedriftens arealer i den samme planperiode ikke tilføres fosfor, hvorefter der som gennemsnit på bedriften højst tilføres 30 kg fosfor pr. ha.

På denne baggrund er det Miljøstyrelsens vurdering, at den foreslåede regulering ikke vil føre til betydelige ændringer i den praktiske håndtering og anvendelse af affald til jordbrugsformål. Der kan dog som følge af ændringerne blive mindre attraktivt at levere affald til jordbrugsformål til jordbrugsbedrifter med et begrænset jordtilliggende, idet disse ikke i samme år kan modtage helt samme mængder som før. Det er Miljøstyrelsens vurdering at problemet er meget begrænset. Hensynet til disse få og små bedrifter kan ikke opveje den store administrative udfordring det ville være at inddrage 3 års eller 10 års gennemsnit i gødningsregnskabssystemet med risiko for et generelt betydeligt mere komplekst regelsæt.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

13.5. Overgangsbestemmelse vedr. primolager af fosfor for jordbrugsvirksomheder for planperioden 2017/2018

Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at der mangler en bestemmelse om fastsættelse af jordbrugsvirksomhedernes primolager af fosfor i den første planperiode, hvor den nye fosforregulering skal virke. I husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66 er der en bestemmelse om fastsættelse nyregistrerede jordbrugsvirksomheders primolager af fosfor. Bestemmelsen svarer til gødskningsbekendtgørelsens § 28, nr. 1 og 2. Da bestemmelsen i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66 efter overskriften alene omfatter nyregistrerede jordbrugsvirksomheder er der som ny § 88 fastsat en tilsvarende bestemmelse for alle jordbrugsvirksomheder for planperioden 2017/2018. Bestemmelsen er en overgangsbestemmelse, der vedrører fastsættelsen af jordbrugsvirksomheders primolager den 1. august 2017.

Den foreslåede bestemmelse indeholder som stk. 1 en bestemmelse om fastsættelse af primolageret for organisk gødning, mens stk. 2 regulerer fastsættelsen af primolageret for handelsgødning.

For så vidt angår fastsættelsen af primolageret for organisk gødning fastsætter bestemmelsen, at dette skal ske ved måling eller beregning. Ved måling forstås en prøvetagning for fosforindholdet i den gødning, der er til rådighed i jordbrugsvirksomhedens opbevaringsanlæg, og mængden heraf. Ved beregning tages der udgangspunkt i primolageret for så vidt angår kvælstof, der er kendt fra gødningsregnskabet og forholdet mellem kvælstof og fosfor i den husdyrgødning, der er produceret på jordbrugsvirksomheden.

Fastsættelsen af primolageret for fosfor i handelsgødning sker på baggrund af driftsbilag på leveret handelsgødning i planperioden 2016/2017 og oplysninger om udbragt fosfor i handelsgødning i denne planperiode. Det antages således, at der ikke i planperioden 2017/2018 er anvendt handelsgødning indkøbt i tidligere planperioder, og at lageret ikke indeholder handelsgødning indkøbt i tidligere planperioder.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret i overensstemmelse med det ovenfor beskrevne.

13.6. Overgangsbestemmelse for fastsættelse af gennemsnitsloft for gødning fra fælles biogasanlæg for planperioden 2017/2018

Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at der mangler en bestemmelse om fastsættelse af gennemsnitsfosforloftet for fælles biogasanlæg i den første planperiode, hvor den nye fosforregulering skal virke.

Det følger af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 45, stk. 3, at gennemsnitsloftet for gødning afgivet af fælles biogasanlæg fastlægges ud fra det vægtede gennemsnitsloft for de modtagne mængder af husdyrgødning, affald og øvrige typer organisk gødning i den forrige planperiode, således at det præcise gennemsnitsloft kan fastlægges umiddelbart i alle aftaler i en given planperiode.

I planperioden 2017/2018 er det imidlertid ikke muligt at fastsætte det vægtede gennemsnitsloft på baggrund af gødning modtaget i den foregående planperiode. Det følger af, at den nye fosforregulering først træder i kraft den 1. august 2017, og at det således først er efter dette tidspunkt, at jordbrugsvirksomhederne forpligtes til at oplyse om gennemsnitsloftet for den husdyrgødning, de leverer til fælles biogasanlæg efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 48. På denne baggrund foreslås der en regel om fastlæggelsen af gennemsnitsloftet for gødning afgivet fra fælles biogasanlæg i 2017/2018 svarende til bestemmelsen i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 45, stk. 3, vedrørende nyregistrerede fælles biogasanlæg. Herefter fastlægges gennemsnitsloftet for fælles biogasanlæg i planperioden 2017/2018 som gennemsnitsloftet ud fra det vægtede gennemsnitsloft for de forventede tilførte mængder.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret i overensstemmelse med det ovenfor beskrevne.

14. Anmelderegler (udkastets §§ 70 og 71)

Landbrug & Fødevarer bemærker, at oplysningskravene for så vidt angår anmeldelser i udkastets § 70 er udvidet til at omfatte eksisterende anlæg på ejendommen, men at kommunen som helt klar hovedregel bør have sådanne oplysninger i forvejen, ligesom tilsvarende krav vil gælde i det omfang, anlægget også udløser krav om godkendelse m.v. efter reglerne i husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen bemærker til det af Landbrug & Fødevarer anførte om oplysningskravene, at det formentlig ofte vil være tilstrækkeligt at oplyse, at der er eksisterende anlæg på ejendommen og henvise til tidligere anmeldelser, godkendelser m.v. I det omfang etablering m.v. af et anlæg udløser krav om godkendelse, tilladelse eller anmeldelse efter reglerne i husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, skal anlægget anmeldes efter reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen via it-ansøgningssystemet, husdyrgodkendelse.dk.

Miljøstyrelsen har i anledning af høringssvaret foretaget præciseringer af oplysningskravene i bekendtgørelsens § 70.

15. Administrative bestemmelser (udkastets kapitel 17)

KL og Hedensted Kommune bemærker til udkastets § 81, stk. 2, at tilsyn med fast møg og bundfald hvert 6. år på de omfattede brug giver udfordringer, fordi kommunerne for nuværende ikke har registreret disse lokaliteter i forhold til tilsyn. Hedensted Kommune undrer sig desuden over, hvad formålet med tilsyn med bundfald i gyllebeholdere er - oplag af bundfald på møddingpladser eller i markstak vil derimod principielt give mening. KL bemærker, at der vil komme flere tilsyn, da ejendomme, som er i gråzonen mellem erhvervsmæssigt dyrehold og 3 dyreenheder skal have tilsyn, og at tilsynet vil være fysisk, fordi det kun vedrører møddingspladser og markstakke.

KL bemærker, at det efter gældende ret er muligt at klage over visse afgørelser om dispensation efter husdyrbrugloven, men at denne mulighed ikke er medtaget i høringssudkastet.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til KL og Hedensted Kommunes bemærkninger om reaktivt tilsyn, bemærkes, at det følger af udkastets § 81, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge sit tilsyn efter kapitel 5 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. således, at det mindst hvert 6. år påses, at reglerne i denne bekendtgørelses kapitel 6 om opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald overholdes på ejendomme, der ikke er omfattet af krav om regelmæssigt tilsyn efter bekendtgørelsen om miljøtilsyn.

Bestemmelsen indeholder en overordnet normering af kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af tilsynsindsatsen i forhold til reglerne om opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald i bekendtgørelsens kapitel 6. Bestemmelsen indeholder ikke regler for, hvordan kommunalbestyrelsen skal udøve sit tilsyn i øvrigt, ligesom bestemmelsen ikke forpligter kommunalbestyrelsen til kortlægge m.v. alle ejendomme i kommunen i relation til gødningsopbevaring. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at kommunalbestyrelsen må tage udgangspunkt i den viden, der findes om ejendomme med opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald. Dels via tidligere anmeldelser, dels via konkrete sager, klager m.v. Såvel

de gældende regler som reglerne i udkastet indebærer krav om forudgående anmeldelse af gødningsopbevaringsanlæg.

Til bemærkningen fra Hedensted Kommune om bundfald i gyllebeholdere bemærkes det, at § 81, stk. 2, alene vedrører opbevaring af fast husdyrgødning m.v. efter husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 6. Kapitel 6 handler om "opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald". § 82, stk. 2, omhandler således alene bundfald, i det omfang det er omfattet af reglerne om opbevaring af fast husdyrgødning, og ikke reglerne om opbevaring af flydende husdyrgødning i bekendtgørelsens kapitel 8.

For så vidt angår KL's bemærkninger om klageadgang bemærkes, at udkastets § 80 viderefører den gældende ordning, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelser efter bekendtgørelsen ikke kan påklages. Kommunalbestyrelsens adgang til konkret at dispensere fra forbud og afstandskrav til placering af anlæg på husdyrbrug følger umiddelbart af husdyrbruglovens § 9, hvorfor kommunalbestyrelsen for så vidt angår husdyrbrug skal træffe afgørelsen efter loven. Klageadgangen for disse afgørelser følger af hovedreglen i husdyrbruglovens § 78. I de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsens kapitel 3, hvor der bl.a. er regler om dispensationer, fremgår det af visse bestemmelser, at der ikke kan dispenseres fra den pågældende bestemmelse for så vidt angår husdyrbrug. Dette skyldes, at forbuddet, afstandskravet m.v. i det pågældende tilfælde følger direkte af loven, og at der kun kan dispenseres efter reglen i lovens § 9. I det omfang kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter lovens § 9, vil klageadgangen følge af lovens § 78. Miljøstyrelsen finder derfor ikke, at der er behov for en bestemmelse herom i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Det bemærkes, at adgangen til at dispensere fra de skærpede afstandskrav for så vidt angår mink og hunde er fastsat i bekendtgørelsen. For disse er der ikke klageadgang. Der er således ikke længere klageadgang for så vidt angår dispensationer til hundehold.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

16. Særlige pelsdyrregler (udkastets kapitel 16)

Dansk Pelsdyravlerforening bemærker, at udkastets § 72, stk. 2, bør præciseres, så 4. pkt. ændres til følgende formulering: "I pelsdyrhaller til ræve og andre kødædende pelsdyr end ræve skal der endvidere være et halmlag under buret, dog ikke i forbindelse med udmugning af halm efter § 75, stk. 5."

Dansk Pelsdyravlerforening foreslår for at skabe harmoni i begrebsanvendelsen i normtalstabellen for minkgødning, at § 75, stk. 5, sidste pkt. præciseres, så det fremgår, at "halmen inklusive gødningsrester skal anses for og opsamles som dybstrøelse efter reglerne i kapitel 6".

KL bemærker, at mens overdækning af hvalpenet efter § 75 og overdækning af plasmacytose-inficeret gødning efter § 79 er omfattet af et kvalitetskrav til "vejrbestandigt materiale", er overdækning af markmødding efter den almindelige regel i § 16 ikke omfattet af det samme kvalitetskrav.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen er enig i Dansk Pelsdyravlerforenings forslag til præciseringer og har indarbejdet disse i bekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen er enig med KL i, at der bør stilles samme krav til overdækningsmaterialet til overdækning af hvalpenet efter § 75 og overdækning af plasmacytose-inficeret gødning efter § 79, som der generelt stilles efter husdyrgødningsbekendtgørelsen. På denne baggrund har Miljøstyrelsen justeret §§ 75 og 79, så kravet også her er overdækning med tætsluttende og vandtæt materiale.

Bekendtgørelsesudkastet er ændret som beskrevet oven for.

17. Ikrafttrædelses- ophævelses- og overgangsbestemmelser (udkastets kapitel 19)

Genanvend Biomasse og HedeDanmark foreslår, at udbringning under de nuværende regler tillades i det kommende efterår på grund af usikkerhed omkring regler og beregning for handel med biogødning. Alternativt foreslår Genanvend Biomasse, at de aftaler, der indgås mellem parterne indtil 1. august 2017 skal referere til nuværende gældende lov. Aftaler indgået efter 1. august 2017 skal følge de nye regler.

Miljøstyrelsen bemærkninger

Efter Miljøstyrelsens vurdering er der ikke behov for at videreføre de nuværende regler for affald til jordbrugsformål i en overgangsperiode. Indholdet af de nye regler har ligget fast i en længere periode og er bl.a. beskrevet i lovbemærkningerne til den ændring af husdyrbrugloven, der blev vedtaget i februar 2017.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

18. Øvrige bemærkninger

KL bemærker, at det ud fra en faglig vurdering er ønskeligt, at der ikke sker jordbearbejdning, sprøjtning eller gødskning i en bræmme omkring kortlagte vandhuller med bilag IV-arten løgfrø, da denne arts livscyklus er afhængig af arealerne omkring vandhullet.

Miljøstyrelsens bemærkninger

For så vidt angår KL's synspunkt om behovet for bræmmer omkring nogle bilag IV-arters yngle- og rasteområder bemærkes, at det i medfør af den gældende husdyrbruglov er muligt at sætte vilkår om husdyrgødningsfri bræmmer eller krav til udbringningsteknikken i bræmmen omkring ammoniakfølsomme naturtyper. Der er derimod ikke i den nuværende regulering mulighed for at sætte vilkår i miljøgodkendelserne om dyrkningsfri bræmmer, jf. klagenævnspraksis.

Bemærkningen har ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.